Magyar Református Nevelés

református pedagógiai szaklap – II. évf. 4. szám

2001. április

A TARTALOMBÓL:

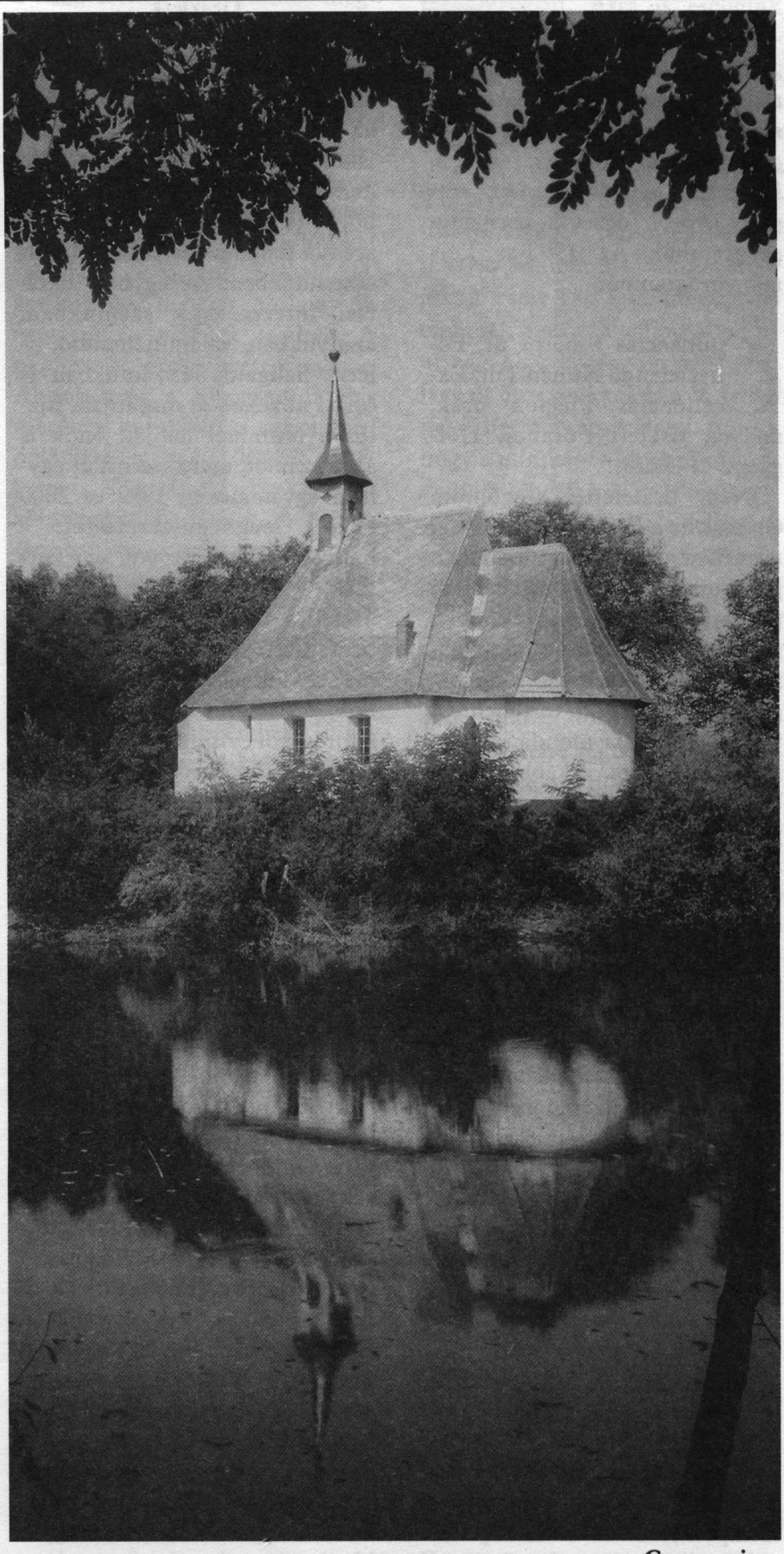
Orbán Viktor
megnyitó beszéde
az Egyházi oktatás
tíz éve című
konferencián

Dr. Kálmán Attila:
Egy gyakorló igazgató
örömei és gondjai

dr. Szabó Szabolcs:
Gondolatok
a Himnuszról és
a Szózatról...

Dr. Tőkéczki László:
Klebelsberg,
a kultuszminiszter

Papp Kornél:
Az intézményalapítás
és -fenntartás jogi
szabályozása

Csengersima

Orbán Viktor megnyitó beszéde az Egyházi oktatás tíz éve című konferencián

(részlet)

„A kormány tisztelettel ismeri el a történelmi egyházak munkáját a nemzet életében és számít azok szolgálatára lelki, szellemi, erkölcsi, kulturális, oktatási-nevelési, szociális téren." Idézet a kormányprogramból. Az 1998-as kormányprogramból.

Eminenciás Bíboros úr, Főtisztelendő Nuncius úr, Excellenciás Püspök urak, mélyen tisztelt Főrabbi, Hölgyeim és Uraim!

Nagy tisztelettel köszöntöm Önöket itt a Parlament felsőházi termében. Izgalmas pillanatban jöttek most itt Önök össze. Nem tudom, a mindennapi életben mennyire érezhető, de aki mélyen elemzi a mögöttünk hagyott tíz esztendő történelmét, talán igazolhatja mondandómat, miszerint egyre inkább megjelennek annak kézzel fogható jelei, hogy lezárult az úgynevezett átmenet korszaka, annak az átmenetnek a korszaka, amelyet a diktatúrából a nyugati típusú társadalom megteremtésének átmeneti korszakaként szoktunk leírni. Ez jó hír. Meglehetősen fájdalmas volt ez a tíz esztendő, ha boldog is, ha felszabadító is, mégiscsak sok szempontból fájdalmas. Jó hír viszont az is, hogy nemcsak lezárult egy korszak, hanem talán a nagyobb önbizalommal rendelkezők és a bátrabbak azt is merik már mondani, hogy talán a jövő körvonalai is mintha kibontakoznának.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Talán ennek a megnyitónak az is tiszte lehet, hogy röviden megpróbáljam összegezni, miképpen látja a kormány a mögöttünk hagyott tíz évet az egyházi oktatás szempontjából. 1990-ben a parlament, szabadon választott első parlament gyorsan módosította az oktatási törvényt és az egyházi iskolák újra működhettek. A rendelkezésünkre álló kimutatásokból az is kiderül, hogy egy nagyarányú fejlődés történt az elmúlt esztendőkben. Az egyházi oktatási intézmények számukban, arányukban, valamint tanuló, illetve hallgatói létszámukban is óriási növekedést mutatnak. Biztosan örömmel hallják önök is azt a számot, mely szerint az egyházi egyetemeken 1992 és 2000 között megnégyszereződött a hallgatók száma. Ez volt az a korszak, a '90-es évek eleje, '90-es évek dereka, amikor többekkel is beszélhettem azok közül, akik ma itt vannak a teremben, olyanokkal is, akik magas egyházi méltóságot viselnek és eszmét cserélhettünk arról, hogy hogyan is látják a történelmi egyházak a saját helyzetüket a rendszerváltoztatás megindítása utáni első néhány esztendőben.

Kétségtelen, hogy '94 és '98 között azért előállt némi bizonytalanság, a korábban alapított iskolák nagy számának további növekedése lelassult, talán meg is állt. Azt azonban örömmel és mértéktartó kis büszkeséggel talán mondhatom, hogy '98 után újra lendületet kapott az egyházak iskolaalapítási munkája, talán könnyebb föltételekkel, mint korábban. '98 és 2000 között 17, azaz tizenhét százalékkal növekedett az egyházi oktatási intézmények száma. Ez így szépen hangzik. De az előbb hallhattuk az államtitkár úr szavait is, amelyek nem a korábbi intézményekhez mérten adják meg az önök intézményeinek és hallgatóinak számát, hanem a teljes magyar intézményrendszerhez és diáksághoz mérve. És akkor azt kell mondanunk, hogy ez kevés. Önmagunkhoz, a lehetőségeinkhez, a történelmi előzményekhez képest nagy sikertörténet a mögöttünk hagyott tíz év az egyházi oktatási intézmények szempontjából, de sajnos azt kell mondanunk, hogy ez még mindig kevés. Nagyon bízunk abban, hogy további intézmények jönnek majd létre, és önök, mármint a történelmi egyházak, éreznek magukban elegendő erőt és bátorságot, hogy újabb intézményeket alapítsanak.

Nekünk is van egy adósságunk, mármint a polgári kormánynak, mert bár kerestük a módját, de nem tudtuk megoldani, hogy a rendszeres állami oktatás keretén belül más, mondjuk erkölcstannak nevezhető tantárgygyal párhuzamosan a hitoktatás részévé váljon választható módon az állami oktatásnak. Ez nagy adóssága a polgári kormánynak. Nem egyszerű kérdésről van szó, nem a dolog szellemi tartalmát illetően mondom azt, hogy nehéz ez a kérdés, hanem az oktatás rendszerébe való befogadás, befogadtatás, jó szívvel való befogadás és befogadtatás megteremtése szempontjából tűnik ez eddig erőnket meghaladó feladatnak. De nagyon bízom benne az előttünk álló jó néhány esztendő megjutalmaz bennünket azzal, hogy ezt a kitűzött célt elérhetjük.

Egy rövid és száraz számvetést is szeretnék arról adni, hogy miért helyes szerintem az, hogyha a mindenkori magyar kormány támogatja az egyházi iskolákat. Ha az ügyet gyakorlatias szemmel nézzük, akkor azt mondhatom, hogy az egyházi

iskola jó befektetés. Az állam szemszögéből nézve az önök által működtetett intézmények takarékos és gazdaságos vállalkozások. És mint ilyenek, minden kormány számára támogathatóak. De önök is tudják azt, hogy a világot nemcsak politikus szemmel lehet nézni, szokás a politika-történetben különbséget tenni politikusok és államférfiak között, szokás azt mondani, hogy a politikus mindig a következő évi költségvetést, meg az azután esedékes választást nézi, az államférfiak – és a magyar történelem azért erre ad bőven számunkra példát – általában mindig a következő nemzedéket nézi és a következő nemzedékre gondol. Hívjuk segítségül például Széchényit, aki a fiának írt, talán nem intelmeknek nevezett, hanem tanácsoknak mondott hagyatékában a következő gondolatot hagyja mindannyiunkra: *„Az élet az olyan, mint egy könyv. A bevezetés az ifjúság. Ha az jól van megírva, akkor jó szerzőt remélhetünk."*

Ez talán az a szellemi indok, amely a következő nemzedék sorsát szem előtt tartók számára parancsba adja, mely szerint a történelmi egyházak által működtetett intézményeket, oktatási intézményeket, iskolákat támogatni kell.

Tisztelt hölgyeim és uraim, az elmúlt tíz esztendőben azt hiszem, hogy önök számos kételyre adtak munkájukkal mindannyiunkat meggyőző választ. Azok a kételyek, amelyek arról szóltak, hogy mennyiben hívei a történelmi egyházak és az ő iskoláik a szabadságnak, ezek a kételyek az önök teljesítménye révén világos választ kaptak, és azt hiszem, el is múltak a magyar társadalom lelkéből. Ma már talán mindannyian azt gondoljuk Magyarországon, hogy a történelmi egyházak és iskoláik a szabadság hívei és senkinek sincs oka attól tartania, hogy valamifajta ideológiai kényszert jelenítenének meg a magyar oktatási rendszerben.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim.

Én egyházi iskolában végzett diákokkal először az egyetemista éveim során találkoztam, amikor a Bibó István Kollégiumot megalapítottuk. Akkor figyeltem ezeket a fiúkat, akik az ország – előbb hallottuk – tíz megmaradt intézményeinek némelyikéből érkeztek és tőlük tudhattam meg, hogy az egyházi iskolák sok esetben igen kemény követelményeket támasztanak a diákokkal szemben. S az volt a meglepő, amikor őket hallgattam, hogy ők ezt rendjén valónak találták. A nyolcvanas évek elején vagyunk. Akkor még a közgondolkodás merőben különbözött a mai gondolkodástól, még a diákok esetében is. És aztán szép lassan, ahogyan együtt éltünk, megértettem azt, hogy valószínűleg ezekben az iskolákban nemcsak arra tanítják a diákokat, igen kemény követelményeket támasztva, amit a tudás megkövetel, hanem arra is, hogy pontosan lássák a helyüket a nagy világ-egészben. És ha jól értettem őket, akkor azt hiszem, önök arra is tanítják ott a diákokat – és ez fontos – hogy ne legyenek elbizakodottak, és ne gondolják magukról azt, hogy az ő személyes teljesítményük kizárólag az ő érdemük. És ezekkel a diáktársaimmal folytatott beszélgetésekre visszagondolva azt hiszem, fontos dolog az is, hogy önök arra is tanítják ezeket a fiatalokat, hogy a tudás nemcsak öncélú kincs, hanem befektetendő tőke is, tálentum, amely arra is szolgál, hogy másokat is gazdagítson.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A polgári kormány – úgy ahogyan tettük ezt az elmúlt két-három évben, és ahogyan az idézett, kormányprogramból származó mondat is mutatja, a jövőben is számít az egyházakra mind az oktatás, mind a nevelés területén. Magyarország előtt új lehetőségek nyílnak. Magyarország előtt az a lehetőség áll, hogy Közép-Európa egyik – ne bántsunk senkit, hadd fogalmazzak így – egyik legjobban szervezett, polgárai számára a legtöbb segítséget nyújtó államát, államigazgatását legyen képes megszervezni. Arra is esélyünk van, hogy a régió – kötelező udvariasság okán – ismét egyik legerősebb gazdaságát legyünk képesek felépíteni.

Ezek a tények lehetőséget adnak arra, hogy a minőséget teremtő, minőséget teremteni akaró magyar szellem megsokszorozódjék, jó esély van arra, hogy olyan emberek hazájává váljon Magyarország, akik boldogok, mert a világgal, önmagukkal és a jó Istennel is harmóniában élnek. Ahhoz, hogy a minőséget teremtő magyar szellem lehetőségei valóban megsokszorozódjanak, és a lehetőségeket azután teljesítmények is, alkotások is kövessék, ahhoz persze Széchenyi-ívű alkotásokra lesz szükség. Ezekre ma egyre inkább mód van és mód lesz, de csak akkor, hogyha Széchenyi-ívű, és tehetségű gondolkodó, kiművelt emberfőkből áll majd a magyarság. S hogy ez így lesz-e, az reményeink szerint egyre nagyobb mértékben, elsősorban Önökön, a mi gyermekeinket nevelő pedagógusokon, tanárokon, nevelőkön múlik.

A magyar kormány nevében végezetül szeretném megismételni, hogy a történelmi egyházakat, a történelmi egyházak oktatási intézményeit nem a múlthoz, nem csak a múlthoz, hanem sokkal inkább a jövendőhöz tartozónak véljük. Közös feladatok állnak előttünk. A magyar kormány köszöni az önök elmúlt esztendőkben végzett munkáját és készen állunk arra, hogy ezt az együttműködést, ezt a munkát közösen folytassuk az előttünk álló esztendőkben.

Ehhez mindannyiuknak jó erőt, egészséget és sok sikert kívánok a magyar kormány nevében! Köszönöm, hogy meghallgattak.

Dr. Kálmán Attila

Egy gyakorló igazgató örömei és gondjai

Kedves Testvéreim! Ünnepi együttlétünk jelmondata: „Istennek, hazának, tudománynak" a Pápai Református Kollégium egykori híres diákjától, Jókai Mórtól ered. Ez a három szó főépületünk homlokzatán évtizedeken keresztül olvasható volt. Amikor 1952-ben állami kézbe került, leverték a hatalmas betűket. Az épület előtti téren ott állt a fél város. Sokan hangosan zokogtak. Amikor 1994-ben végre újra visszakerülhetett a felirat, alig néhányan vették észre. Ez is figyelmeztet arra, hogy nem lehet ott folytatni, ahol bő négy évtizeddel ezelőtt abbahagyatták velünk. Közömbössé váltak, kiürültek az emberek. Ez a tudatos rombolásnak is következménye. Pápán a református gimnázium mellett volt egy bencés gimnázium és voltak állami középiskolák is. Az államosításkor összekeverték az iskolák tanárait, diákjait és részben a felszerelésüket is. Mert jól tudták, ha egy nemzetnek elveszik a hitét, nyelvét, hagyományait, akkor a gyökértelen, összekuszálódott értékrendű tömeg manipulálhatóvá válik.

Hetedik éve vagyok a Pápai Református Gimnázium igazgatója. Az első három év hősi küzdelmét kiváló elődömtől, (a jelen levő) Bujáky Miklós bátyámtól tudom, a többit magam is átéltem. Örömeink és gondjaink elmondására azért vállalkoztam, hogy az ünnepi megemlékezés ne csak elvi szinten történjék, hanem egy konkrét intézmény küszködésein keresztül (mint cseppből a tengert) érzékeltessem, mit jelentett az egyházi iskolák újraindítása. Hasonló történetet sokan elmondhatnának! Soli Deo Gloria!

Mindenekelőtt köszönetet kell mondani a Pápai Öregdiákok Körének azért, hogy évtizedeken keresztül havi rendszerességgel összejöttek Budapesten, tartották egymással a kapcsolatot, őrizték a Kollégium hagyományait, és amikor már lehetett harcoltak az újraindulásáért és alapítványokkal segítették azt.

1991-től három év alatt fokozatosan kaptuk vissza az épületeinket. Elhanyagolt állapotban, csaknem üresen. Az épületek tatarozására, a tantermek, tornatermek, szertárak, az internátusi szobák, a konyha és az ebédlő felszerelésére ment el a működésre kapott költségvetési támogatás jelentős része, valamint a sok hazai és külföldi, gyülekezetei és egyéni adomány. Mintegy tíz kamionnyi használt iskolapadot, táblát, széket, konyhafelszerelést kaptunk elsősorban Hollandiából és Németországból, és zömében költségvetési forrásból, részben 20 fős építőbrigádunk kezemunkájával, tanárok és diákok bevonásával épült három internátusi szárny, 18 tanárlakás és készült el 350 kollégista számára emeletes ágy, beépített szekrény és íróasztal.

Majdnem a semmiből indultunk, s még most is sok minden hiányzik, de nem szívesen cserélnék az úgynevezett táblacserés iskolákkal, azokkal, amelyek „tokkal-vonóval" kerültek vissza az egyházhoz. Azoknál a tárgyi feltételek jobbak voltak az induláskor, de nehéz lehet keresztyén nemzeti szellemiségben oktatni olyan közösségben, ahol sem a tanárok, sem a diákok nem egyházi iskolába jelentkeztek. A diákok néhány év alatt kicserélődnek, de a tanárok zöme marad. Van aki örömmel, van aki közömbösen, van aki ellenérzésekkel.

Nekünk, úgynevezett alulról építkező iskolának sem könnyű a helyzetünk, mert üres intézményekbe is nehéz olyan óvónőt, tanítót, tanárt találni (főleg vidéken és szolgálati lakás biztosítása nélkül), aki nem csupán kiváló szakember, hanem életvitele is példamutató és hitében is elkötelezett vagy legalábbis szimpatizál az elképzeléseinkkel.

Nyíltan vállaljuk, hogy konzervatív iskola vagyunk. Ez nem valami maradiságot jelent, hanem azt, hogy kipróbált ismereteket, értékeket közvetítünk bevált módszerekkel. Igényesek és kiszámíthatóak vagyunk. Következetes szigorral, ugyanakkor krisztusi szeretettel nevelünk, felhasználva közösségi hagyományainkat és a személyre szóló bánásmód lehetőségeit. Az egyházi iskolára az is jellemző, ahogyan a nevelők beszélnek egymáshoz és egymásról, a diákokhoz és a diákokról, ahogyan megszervezik a fiatalok munkáját, ellenőrzését, szabadidejét. Nem csupán a diákok tisztelik a tanárokat, hanem a tanárok is tisztelik a diákokat. Krisztusban testvérnek tekintik őket. A rendetlenkedőket is. A legcsodálatosabb dolog az, ha diákok kisebb-nagyobb csoportjával őszinte imaközösségbe tudunk kerülni. Mert olyankor nyílnak meg igazán, olyankor születnek a legfontosabb elhatározások, pálfordulások. A mai fiatal is csak belülről formálható. A számára hiteles emberek által, a számára hiteles ismeretanyagon keresztül és a számára érthető nyelven megszólítva.

Az egyházi iskola nem lehet kevésbé jól felszerelt, mint más iskolák. Nem adhat kevesebbet, csak többet, de nem túlterheléssel, nem korai szakosodással, hanem *sajátos* légkörével, módszereivel, belső energiák fölszabadításával, testi-lelki-szellemi harmóniára törekvéssel.

Az elmúlt 10 évben a református oktatási intézmények száma örvendetesen szaporodott. Az ateista diktatúrát átvészelt Debreceni Kollégium és két teológiánk mellett több mint száz intézményünk van. Óvodák, általános és középiskolák, művészeti alapiskolák, internátusok, valamint 3 főiskola és 2 egyetem. Kiépült mind a négy egyházkerületünkben az iskolaügyi szervezet, van országos Református Pedagógiai Intézetünk, Református Pedagógiai Szakszolgálatunk, ösztöndíjrendszerünk, pedagógiai szaksajtónk, szakértő és vizsgaelnöki hálózatunk, mintatanterveink, jónéhány tankönyvünk és segédanyagunk. Vannak saját országos tanulmányi, biblia-, zsoltárismereti, kulturális- és sportversenyeink, találkozóink, jók a hazai és a nemzetközi kapcsolataink, elsősorban az erdélyi, kárpátaljai és felvidéki magyar református iskolákkal, de a világ számos más országában levő intézményekkel is.

Országos átlagban kb. kétszer annyian jelentkeznek hozzánk, mint ahány férőhelyünk van, diákjaink szépen helytállnak a különböző tanulmányi, kulturális és sportversenyeken, valamint az egyetemi és főiskolai felvételi vizsgákon.

Van igény újabb egyházi iskolákra is. Véleményem szerint azonban a terjeszkedésnek nagyon megfontoltnak kell lennie, a fő figyelmet a minőség megőrzésére és javítására kell fordítanunk és arra a több, mint 90%-nyi óvodásra, iskolásra, akik nem juthatnak el egyházi intézménybe. Őket legfeljebb az iskolai vagy gyülekezeti hit- és erkölcstan oktatáson keresztül tudjuk elérni.

Az egyházak, s azon belül az egyházi iskolák mozgástere nagymértékben attól is függ, hogy kik vezetik az országot. Egy pártot nem az minősít, hogy mit követel ellenzékiként, vagy mit ígér a választások előtt, hanem az, hogy mit cselekszik a hatalomra kerülése után. A jelenlegi kormánnyal korrekt a kapcsolatrendszerünk és korrekt a támogatottságunk is. Köszönet érte mindazoknak, akiket illet.

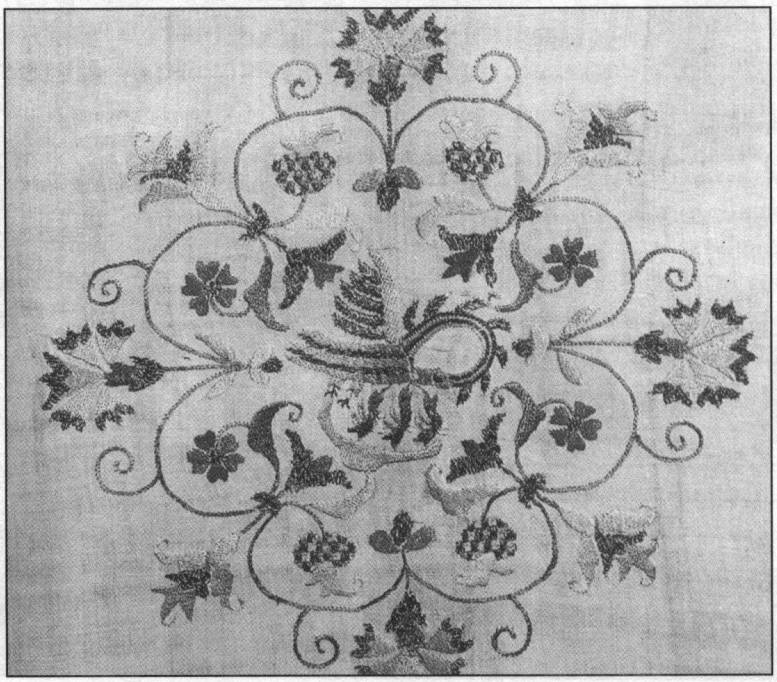
Összegezve az elmondottakat: optimista vagyok. Annak ellenére, hogy emberi számítás szerint az egyházi iskoláknak is évről-évre nagyobb feladatokat kell megoldaniuk.

A ma óvodába, iskolába kerülő diákoknak már nem csupán a szülei, hanem a nagyszülei sem kaptak intézményes keresztyén, nemzeti nevelést, az erkölcsi romlás és a szubkultúra terjedése látszólag feltartóztathatatlan. A hívő ember azonban tudja, hogy a világban nem csupán gonosz erők működnek, s nem az övéké a végső szó.

Pápán a templomunk szószéke fölött Pál apostolnak a Rómabeliekhez írott üzenete olvasható: *„nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené."* Ez nem azt jelenti, hogy tétlenségre vagyunk ítélve, hanem azt, hogy a szántás, a vetés, az aratás terhe és felelőssége a miénk, de sohase felejtsük el, hogy a növekedést az Úr adja.

Ma, amikor 6-8 évenként megkétszereződik a Földön az ismeretanyag, képtelenség mindent megtanítani abból, amire diákjainknak 20-30 év múlva szükségük lesz. Nem kell őket terhelni felesleges nevekkel, adatokkal. Meg kell őket tanítani logikusan gondolkodni, hogy ne lehessenek manipulálhatók. Fejleszteni kell az ízlésüket, hogy különbséget tudjanak tenni szép és rút, érték és talmi között, edzeni kell a testüket és a jellemüket, hogy legyen tartásuk és kitartásuk, fejleszteni a kommunikációs készségüket, hogy meg tudjanak érteni másokat, és meg tudják magukat értetni másokkal. Nekünk egyházi iskolákban tanítóknak az egyik legfontosabb feladatunk, hogy törődjünk a lelkükkel is. Sokak szerint a hit nem örökölhető, nem tanítható, nevelhető. Az azonban bizonyos, hogy nyújthatók olyan ismeretek, tapasztalatok, élmények, amelyek elősegítik azt, hogy diákjaink megkaphassák a hit ajándékát. Rátaláljanak életük igazi értelmére: Istenünkre.

Húsvét után és Pünkösd előtt vagyunk. Megtörtént a feltámadás csodája az egyházi iskolák esetében is. Készüljünk fel a Szentlélek kiáradására. Várjuk nyitott szívvel, akkor tud megerősíteni és felhasználni bennünket.

(Elhangzott 2001. április 19-én Budapesten a Parlament Kongresszusi termében, az egyházi iskolák újraindításának 10. évfordulója alkalmából „Istennek, hazának, tudománynak" címmel rendezett ünnepségen.)

Dr. Imre Lászlóné

Alsótagozatos anyanyelvi tanítási verseny Debrecenben

A debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola 2001. április 2-6. között kárpát-medencei alsó tagozatos anyanyelvi tanítási versenyt szervezett tanítójelöltek számára. Az ötlet nem új keletű, hiszen az idei verseny a tizenharmadik. A mozgalmat tizennégy évvel ezelőtt a tanítóképző magyar nyelv és irodalom tanszékének akkori vezetője, *Földényi László* indította. A kezdeti próbálkozások szerényebb keretek között folytak: négy-öt intézmény hallgatói mérték össze tanítási képességeiket s a verseny egy napot vett igénybe. Később a résztvevők köre egyre inkább bővült, s az idén már tizenhat versenyzőt (és kísérőiket) láthatta vendégül a debreceni képző.

A verseny mai formáját, „forgatókönyvét" néhány éve az anyanyelvi és irodalmi tanszék adjunktusa, *Csákberényiné dr. Tóth Klára* alakította ki. A benevezett hallgatók a versenytanítást megelőző nap kora reggelén sorsoláson vesznek részt, s így dől el, hogy melyik osztályban mit tanítanak. Egy teljes nap áll rendelkezésükre tehát, hogy megismerkedjenek a gyerekekkel, tanácsokat kérjenek az osztálytanítótól és felkészüljenek az órájukra. A verseny színhelye a főiskola gyakorló iskolája, ahol a szakvezetők minden segítséget megadnak a hallgatóknak.

Öt évvel ezelőtt döntöttünk úgy, hogy meghívjuk a határon túli magyar tannyelvű tanítóképzők képviselőit is. Mára visszatérő vendégként üdvözölhetjük *Székelyudvarhely, Kézdivásárhely, Kolozsvár, Nagyvárad* tanítójelöltjeit, s az idén a beregszásziak is vállalták a megmérettetést. Sajnos *Nyitráról* nem kaptunk visszajelzést. Nagy örömünkre szolgál, hogy megnyertük ügyünknek a határainkon kívül élő intézményeket,

Debrecen

hisz így közvetlen kapcsolatot tudunk fenntartani velük, kölcsönösen megismerjük egymás módszereit, mindennapi gondjait, s reméljük, hogy ha kis mértékben is, de hozzájárulunk nemcsak anyanyelvük megtartásához, hanem az anyanyelvi kultúra, az anyanyelvtanítás presztízsének emelkedéséhez is.

Valójában az egész kezdeményezés abból a szándékból csírázott ki, hogy ráirányítsuk a figyelmet az alsó tagozatos anyanyelvi nevelés fontosságára. Mivel az országos versenyt ma már szinte minden főiskolán házi versenyek előzik meg, bizton állíthatjuk, hogy a bekapcsolódó hallgatók száma a százat is meghaladja. A felkészítést alsó tagozatos tanítók, főiskolai oktatók tekintik szívügyüknek, hetekig tart tehát a serénykedés, óratervezetek javítása, óraelemzések, elméleti ismeretek felelevenítése.

Újabban a verseny szakmai tanácskozással egészül ki. Országosan elismert szakembereket hívunk meg, akik az éppen aktuális tanítási témához kapcsolódó előadásokkal emelik a rendezvény színvonalát.

A versenytanítások tárgyköre ugyanis évről évre változik. Jelöltünk már ki történelmi szöveg feldolgozását, egy nyelvtani tananyag megtanítását, három évvel ezelőtt a szóbeli kommunikáció fejlesztése volt az órák témája, s igen változatos megoldások születtek. Az ország különböző pontjairól és a határon túlról érkező versenyzők téma-értelmezése, az óra céljának meghatározása és megvalósítása sok tanulsággal járt.

Tavaly verselemzést tűztünk ki, az idén pedig a mesefeldolgozásban mérhették össze felkészültségüket, rátermettségüket a tanítójelöltek. Az előbbi témát nehezebbnek ítéltük, de a gyakorlat az ellenkezőjét bizonyította. A lírai mű szövegének felfejtése (amennyire ez 8-10 éves gyerekek körében lehetséges), hangulatának megéreztetése, a költői nyelv szépségének felfedeztetése jobban inspirálta a résztvevőket. Változatosabb megközelítési módokat, ötletgazdagabb megoldásokat láthattunk. A mese a gyermekek legkedveltebb és legismertebb műfaja, hisz már kisgyermekkoruktól mesehallgatók. Az olvasókönyvek is nagy számban tartalmaznak különféle meseszövegeket. Mégis nehéznek bizonyult a sokszínű feldolgozás. Ennek oka talán éppen abban keresendő, hogy a prózai szövegek elemzéséhez a módszertan egy feldolgozási sémát, mondhatni algoritmust ad. A versenyzők igyekeztek ezt a tanult lépéssort alkalmazni, így váltak az órák kissé egyhangúvá, ismétlődővé.

Nem is volt könnyű dolga a zsűrinek, amikor három napos munka után, tizenhat tanórát látva rangsorolni kellett a versenyzőket. Végül azokat az órákat ítélték jobbnak, ahol a tanító mert egyéni ötleteket, a kissé megmerevedett sémáktól eltérő megközelítési módokat választani. Az értékelés egyik legfontosabb szempontja, hogy mennyire sikerül a gyerekeket foglalkoztatni, mennyire sikerül a frontális munka olykori üresjáratait egyéni tevékenykedtetéssel feloldani. A másik sokra értékelt törekvés arra irányul, hogy ne szakadjon el a tanuló a szövegtől, mindvégig szövegközpontú legyen a munka. Ezzel az a célunk, hogy megszokják a kisiskolások, hogy kérdéseikre, problémáikra mindig a szöveg válaszol, hogy a gondolatok, az egyéni vélemények is a szövegből formálódjanak.

Egyébként a zsűri tagjait a tanítóképzők tantárgypedagógusai és az alsó tagozatos tanítók köréből választjuk, főként olyanokat, akik folyamatosan kapcsolatban állnak a hallgatókkal, részt vesznek gyakorlati képzésükben. Az idén Győrből, Sárospatakról és Debrecenből verbuválódott az értékelő testület.

A verseny szakmai és adminisztrációs szervezése mellett igen nagy feladatot jelent, s mondhatjuk évről évre nehezebb az anyagi feltételek megteremtése. Ahhoz, hogy egy ilyen nagyszabású, majdnem egy teljes hétig tartó rendezvény tartalmában és külsőségeiben is méltó legyen a célhoz, hogy a közel ötven vendég kellemes emlékekkel és elégedetten térjen haza, sok-sok pénzre van szükség, hiszen az egyébként is tetemes kiadásokat emeli, hogy a határon túli résztvevők minden költségét a rendező intézmény fedezi. E nélkül talán nem is tudnák vállalni az utazást, versenyzést.

Így minden évben támogatókat kell keresnünk, pályázatokat kell írnunk. Gyakran fájdalmasan kell konstatálnunk, hogy azok a cégek, amelyek százezrekkel, esetleg milliókkal támogatnak értéktelen szórakoztató műsorokat, az anyanyelv ügyére a filléreket is sajnálják, és rendre elutasítják kérésünket.

Mivel főiskolánk református egyházi tanítóképző, a református egyházi intézményektől is kérünk és kapunk támogatást, így a Holland-magyar Oktatásközvetítő Központ (ETI) egy-egy határon túli, arra érdemes versenyző jutalmazását teszi lehetővé. Ezen kívül a Református Zsinat Iskolaügyi Osztályának támogatása is hozzájárul rendezvényünk sikeréhez.

Végezetül hadd álljon itt az idei verseny győzteseinek névsora:

Hely	*Név*	*Helység*
I.	Bíró Erzsébet	Budapest
II.	Szappanyos Adél	Szekszárd
III.	Nagy Edina	Debrecen
IV.	Katona Ágnes	Békéscsaba
KFRTF főigazgató különdíja	Gyura Noémi	Győr
ETI különdíja	Szilágyi Enikő	Kézdivásárhely

FÖLDVÁRINÉ SIMON ILONA

A COMENIUS I. minőségbiztosítási modell gyakorlati megvalósítása református általános iskolákban

1. Bevezető

Mostanában gyakran hallani a minőségbiztosítás közoktatásban történő bevezetéséről. A magyar közoktatás minőségbiztosításának vannak gyökerei, melyek az egyházi oktatás-nevelés évszázados hagyományában jelen vannak. Gondoljunk például a nevelésre. Református tanintézményeinkben adottak azok az alapok, amelyekre tervszerűen építhető a választott minőségbiztosítási modell.

Iskolánk újraindulásakor is ezekhez a gyökerekhez nyúltunk vissza, ezekből merítünk. Fontos, hogy nemcsak intézményünk dokumentumaiban, hanem munkatársaink gondolkodásában is jelenjen meg a minőség felé fordulás. Nálunk a szabad beiskolázású rendszer érvényesül, így a minőségi munkavégzés egyben létérdekünk is.

Mottónk: *„Szeretet és minőség."*

Iskolánk, a Karcagi Nagykun Református Általános Iskola újraindulása óta (1996) igyekszik magáénak vallani a választott jelmondatát. Pedagógiai programunk szerves része intézményünk életének, összhangban van a mindennapokkal.

A legfontosabb sikertényezők:

- pedagógiai menedzsment
- iskolánk szervezeti felépítése, kapcsolatrendszere, kommunikációs kultúrája
- az emberi és egyéb erőforrásokkal való gazdálkodás
- innovációs lehetőségek
- kreatív, elhivatott pedagógusok, stabil gyermeklétszám
- a külső és belső sikertényezők megléte lehetővé tette számunkra, hogy felkészüljünk, majd elkezdjük a COMENIUS 2000. közoktatási minőségfejlesztési program bevezetését

2. Felkészülés a program bevezetésére

A vezetői tanfolyamok után feladattá vált, hogy a tantestület tagjai is megismerjék a minőségfejlesztési technikákat, képesek legyenek folyamatok azonosítására, szabályozására azért, hogy ezáltal is erősödjön az a *szervezeti kultúra,* melynek középpontjában a minőség áll. Az elmúlt év nyarán akkreditált tanfolyamokon (6 fő) minőségügyi eljárásokat, szervezeti működést elemző módszereket ismertünk meg, ezek használatát gyakoroltuk konkrét iskolai példákon. Pl.: SWOT-analízis, Fa-diagram, Ishikowa (halszálka-diagram). Megismerkedtünk a brainstorming, a benchmarking módszerével. Tanácsadói tapasztalatokat szereztünk. Dolgoztunk a PDCA-SDCA logika alapján.

Az I. sz. Intézményi modell kiépítése nyolc hónapja folyik iskolánkban. Munkatársul választottuk Tajta Csabáné minőségügyi tanácsadót (Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet) és elkezdődött a gyakorlati munka többlépcsős megvalósítása. Azon dolgozunk, hogy egyenletesen működő, kiszámíthatóan szabályozó elemek alapján működő, partnerekre odafigyelő, mégis a „refis" jegyeket megerősítő intézménnyé váljunk.

3. Belső intézményképünk

A program indításaként a *nyitott önértékelés* első lépéseként a program menedzselésére támogató szervezetet hoztunk létre, a hozzárendelt kompetenciákkal. A csoport elkészítette munkatervét, SZMSZ-t, melyben a csoport célját a következőkben határozta meg. *„A program vezetésének tervezése, folyamat irányítása, és önmagunk ellenőrzése önértékelés útján."*

Humán erőforrásaink vizsgálatakor az intézményvezetővel készített *interjú,* a támogató szervezet önértékelése *„csapattag típus kérdőív",* valamint a teljes munkatársi körben végzett *elkötelezettség vizsgálat* több szempontú elemzése következett.

A *nyitott önértékelés* legfontosabb része a *belső és külső intézménykép* kialakítása. Valamennyi munkatársunk együtt vizsgálta a négy, általunk nagyon fontosnak tartott területen erősségeinket és gyengeségeinket, továbbá azt, milyen lehetőségeink vannak és milyen veszélyek fenyegetnek bennünket (SWOT-analízis).

4. Partnerkapcsolataink

Második lépés az érdekelt felek azonosítása. Közvetlen partnereinket (szülők, tanulók, tanárok, munkatársak, fenntartó...) interjú készítésével, ill. kérdőívvel kerestük meg arról érdeklődve, hogy ők mit várnak el tőlünk, és mi ezt milyen szinten teljesítjük. Az utolsó munkafázisban rögzítettük az elégedettséget, elégedetlenséget és az igényeket. Most következik ezek összehasonlító elemzése a *nyitott önértékeléssel.*

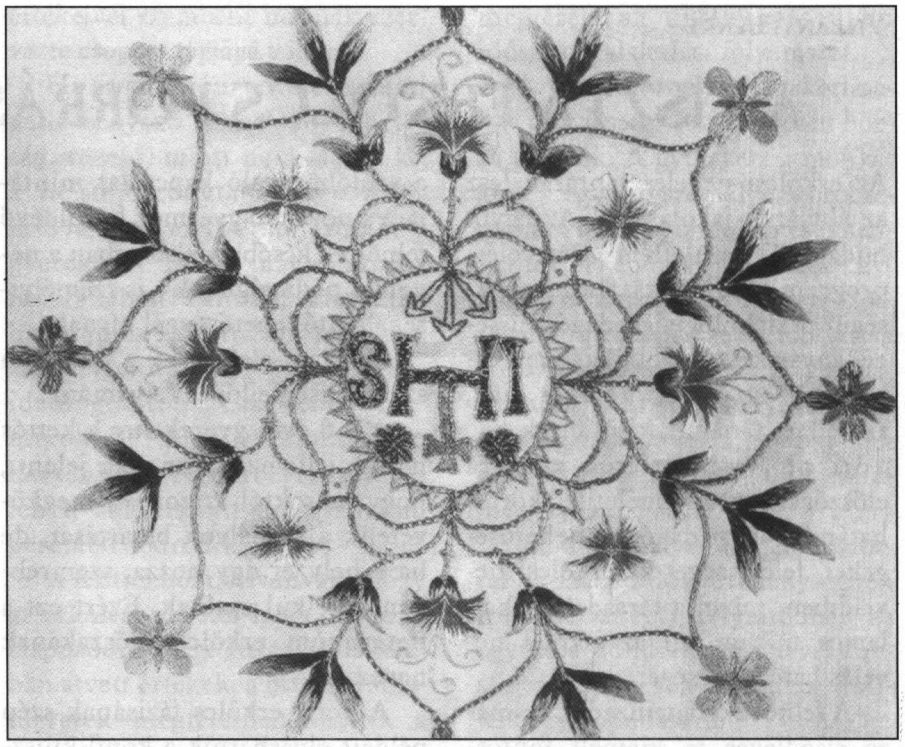
5. Eddigi nyereségünk

A program során különböző minőségtechnikákat, módszereket tanultunk meg (projekt tervezése, több és színvonalasabb helyi továbbképzés, tudatos együttmunkálkodás). A tréning, mint munkamódszer, természetessé vált a COMENIUS nevelőtestületi értekezleteken.

SWOT-analízis: A SWOT-analízis iskolai gyakorlatban történő

alkalmazása iskolánkban rendkívül kedvező tapasztalatokat hozott. Sokszor és sokféle témában éltünk vele, közös munkánk elemzésének kedvelt technikájává vált. Az értekezleteken rendszeresen alkalmazzuk. Vizsgált területeink:

- az iskolában folyó oktató-nevelő munka
- tanórán kívüli tevékenységek
- a munkatársak szaktudása, stílusa
- a vezetés szaktudása, stílusa
- KJ-módszer: Segítségével született meg a minőségügyi munka logója. Alkalmazása a bevezető nevelőtestületi képzésben aratott sikert.
- Ötletbörze: A támogató csoport munkájában gyakran jelenlévő technika. Magunk és egymás gondolatainak serkentésére használjuk.
- Pedagógiai, szakmai szókészletünk új fogalmakkal való kibővülése: kockázati tényezők, kommunikációs terv, vevői elégedettség és igény, szolgáltatás, TQM, partnerközpontúság, monitoring, munkajelentés stb.

6. Terveink

A református iskolák számára szervezett *szakmai napon* (október végén) szeretnénk bemutatni az eddig végzett munkánkat, elkészített dokumentumainkat, elmondani tapasztalatainkat a programba bekapcsolódni szándékozók tájékoztatására.

A tanév végéig el akarnak jutni a partneri igények elemzése *után intézkedési tervek* készítéséig, új célkitűzéseink (rövid-, közép-, hosszú távú) megalkotásáig.

A későbbiekben szeretnénk, ha iskolánk mentorként segítené a Tiszántúl református iskoláinak minőségfejlesztési munkáját.

Összefoglaló táblázat a COMENIUS program első nyolc programjáról.

Tevékenység	*Résztvevők*	*Elkészített dokumentumok/ alkalmazott módszerek*
Tájékozódás, tájékoztatás a COMENIUS programokról	Tantestület, iskolavezetés	
Szerződéskötés a Pedagógiai Intézettel	MPI igazgató, iskolavezetés	Szerződés, időterv a program ütemezésére
Vezető interjú felvétele	Tanácsadó, igazgató	Feljegyzés, összegzés
Bevezető képzés, tréning	Tantestület gazdasági vezetés	KJ-módszer, előadás, ötletbörze, jegyzőkönyv
Támogató szervezet megalakulása	4 pedagógus, 1 gazdasági dolgozó	Szervezeti és működési szabályzat, Minőségfejlesztési munkaterv, Erőforrás leltár
Nyitott önértékelés külső és belső intézménykép megalkotása	Nevelőtestület	Adatfeldolgozó táblázat, SWOT-analízis
I. sz. munkajelentés elkészítése és megismertetése a nevelőtestülettel	Támogató szervezet	Munkajelentés
Felkészülés a partnerazonosításra, a nevelőtestületi tréning előkészítése	Támogató csoport	Kérdőívek és a mintavételi eljárásrend elkészítése, a második munkaszakasz megtervezése
Partnerazonosítás, tréning	Nevelőtestület	KJ-módszer, előadás, ötletbörze, jegyzőkönyv

VILLÁNYI LENKE

A TISZTA ERKÖLCS FORRÁSVIDÉKÉRŐL

Az erkölcsi nevelés tantárgy lesz az általános iskolákban. Az egyik budapesti kerületben a nevelési program kidolgozásához segítségül pszichológiai-pedagógiai segédanyag készült abból a felmérésből, amit az összes ötödikes diák, szüleik és tanáraik kitöltöttek.

A programokat írók számára először is fontos elméletileg körülhatárolni a pedagógiai lehetőségeket, felelősséget az erkölcsi nevelésben, mivel a társadalom hajlamos túlbecsülni az iskolai nevelés hatóképességét.

A felnövekvő nemzedék számára elsődleges és kiemelt fontosságú a jól funkcionáló család. A társadalmi változások ugyan némi késéssel hatnak rá, alakítják, esetleg torzítják, de a kedvezőtlen körülmények elmúltával többnyire hamar visszarendeződik, mert elsősorban a családtagok szükségletei működtetik. Az egyik ilyen legfőbb szükséglet a gyerekeket feltétel nélkül elfogadó szülői szeretet, az **ősbizalom** megtapasztalásának alapja. Mivel az elmúlt időszak politikai kényszere miatt a családi szerepek átörökítése törést szenvedett, a család, mint intézmény, hazánkban is mélyebb válságba került. Sokszor csak töredékesen tölti be feladatát. (Ezt a helyzetet az oktatási-nevelési intézmények nem kompenzálhatják, sokkal inkább a családterápiás szakemberek nagyobb száma, könnyebb elérhetősége adhat erre segítséget). Pedig ha a szülő-gyerek szeretet kapcsolatán keresztül nem történik meg a magatartás-, érték- és normamintákkal való **azonosulás** akkor a magasabb szintű szociális alkalmazkodás, a kölcsönös társadalmi segítség, a morál csorbul, mely a humánus rend biztosítéka.

Ha a fejlődés a korai életszakaszban többé-kevésbé zavartalan, a szülőhöz való kapcsolat mintájára a növekvő gyermek körül lévő felnőttek később – elsősorban a **nevelők, pedagógusok** – is személyiségalakító lehetőséggel bírnak.

Hogyan alakul ki a morál a személyiségfejlődés folyamán?

A 6-8 éves gyerekekre a kettős morál jellemző, ami azt jelenti, hogy másoktól szigorúan megkövetelik a szabályok betartását, de ha a helyzet úgy hozza, szemrebbenés nélkül csalnak. Ezért ezt a **heteronóm erkölcs** időszakának nevezzük.

A korai erkölcs fázisának szép példáit olvashattuk a konfliktusszituációkra adott válaszok között.

Az alaphelyzet a következő:

1. Szünetben egyik társuk betörte az ablakot. Te láttad az esetet. Bejön az ügyeletes tanár és kérdőre vonja az ott lévőket. A tettes nem jelentkezik. A tanár mindenkinek intőt akar adni. Te tudod, ha Bálint intőt visz haza, akár ártatlanul is, apja nagyon megveri.

Mit csinálsz?

„Én azt mondanám, hogy az utcáról egy öreg, részeges ember dobta be egy kővel az ablakot. Azaz, falaznák a haveromnak."

„Az összes lánnyal bömbölni kezdünk, hátha az ügyeletes tanár megbocsátja az egész osztálynak."

„Ráterelem a hülye lányokra a bűntettet, vagy megmondom B-nak, hogy mondja azt, »Nincs itt az ellenőrzőm.«"

8-10 éves korban – különösen a fiúk – csoportba verődve játszanak, maguk alkotnak szabályokat és ezzel lehetővé válik, hogy a szabályok szellemében cselekedjenek, s adott esetben méltányosságot gyakoroljanak, megértést tanúsítsanak egymás iránt. Ennek az időszaknak eredményeként alakul ki az **autonóm** erkölcs. Már többnyire jól látják a helyes utat, de harcot kell vívni önmagukkal, hogy belső normáikat képesek legyenek viselkedéseikben is megvalósítani, moráljuk valódi legyen. (Frenkl-Rajnik)

A fenti konfliktusszituációra a legalább is gondolatban már autonóm erkölcsűek így válaszoltak:

„Megmondom a tettesnek, hogy mondja el négyszemközt a tanárnak, hogy ő törte be az ablakot."

„Megmondanám az osztálytársamnak, hogyha jelentkezik nem lesz akkora a baj. Mi pedig nem kapunk intőt."

„Legjobb az egyenes úton haladni. Ha én tudom, hogy ki tette, akkor megmondom."

A válaszok között az egyenetlen fejlődésre is találtunk példát. Az egyik fiú az óvodáskorú érzelmekre jellemző mindenhatóság érzését vegyítette jó intellektusával, aminek eredményeként a következő „megoldás" született:

„Beköpöm a tanárnak a tettest és kifizettetem vele az ablakot. Az esetet elmesélem az igazgatónak és kirúgatom a tanárt, mert nagyon igazságtalan."

Ugyanez az első konfliktusszituáció „hívja" elő erőteljesen a csoport fontosságáról alkotott véleményeket a gyerekekből. A szélsőséges reakciók jelzik, milyen fontos lenne **felnőtt segítséggel** konszenzusra jutni, például abban, hogy mik a legmegelelőbb módozatai a csoport érdekeinek védelmezésére?

A válaszokból:

„Összevernénk a gyereket a szünetben."

„Jelentkezek, hogy én törtem be az ablakot, mivel így is, úgy is intőt kapnék."

„Szerintem az osztálytársaim nem akarják, hogy mindenki intőt kapjon, ezért, hogy megerősítsem tudatukban, rábeszélem őket, hogy mondják meg az igazságot."

„Megmondom a tettesnek, hogy vallja be minél előbb, mert ezzel másoknak is rosszat tesz. Ne csináljon ilyet többé!"

„Megmondom, hogy nem volt igazságot a döntése. Ne adjon mindenkinek intőt, inkább nyomozza ki."

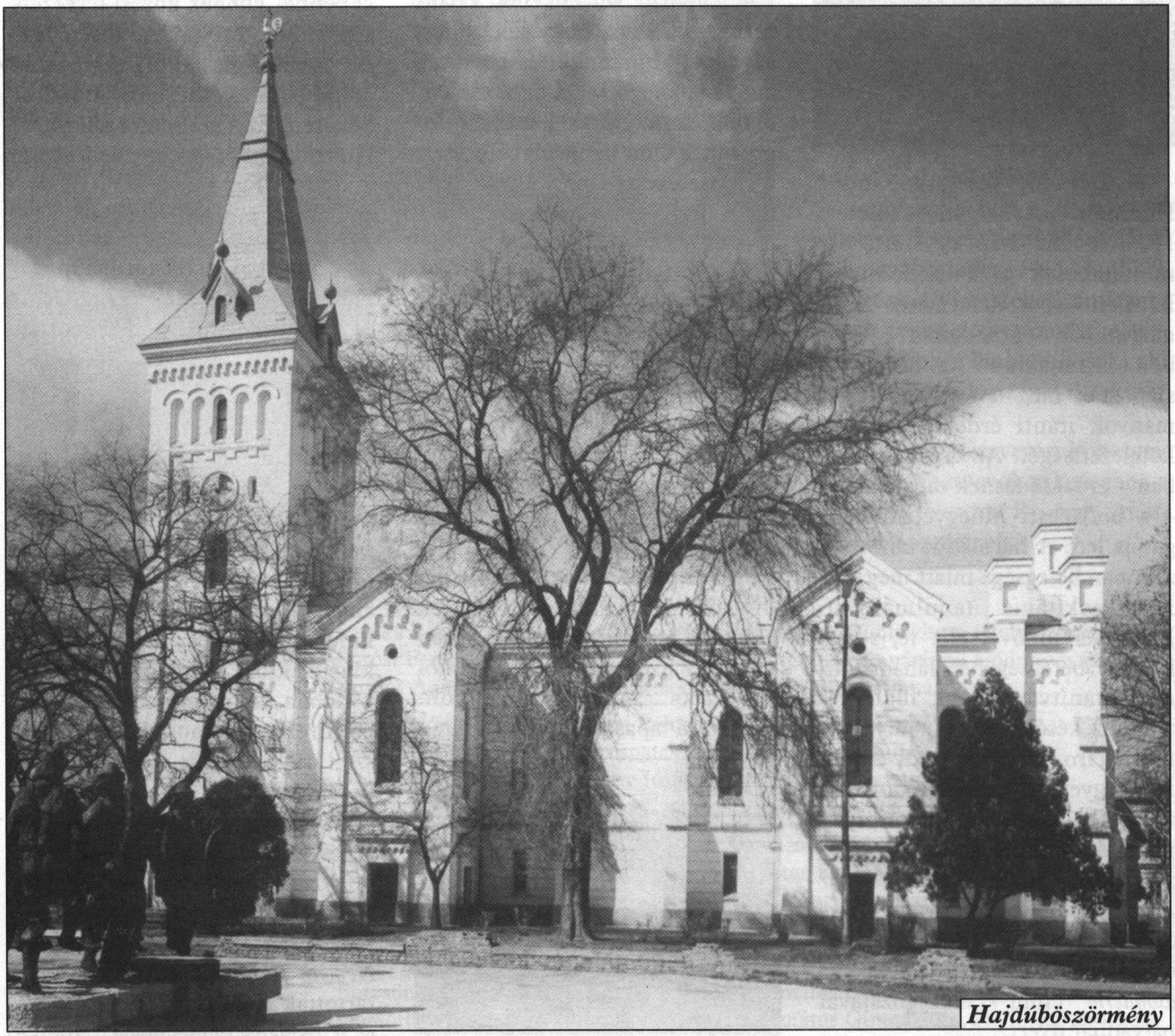
Ebben az időszakban tehát, a nevelés legfontosabb feladata az autonómia növelése, a decentrálás, mint érték hangsúlyozása, az önszabályozás gyakoroltatása a csoportban, a tolerancia erősítése (mind a siker, mind a kudarc vonatkozásában) és nem utolsó sorban a kreatív tevékenység feltételeinek megteremtése felnőtt által kontrollált laza kapcsolatban. A morál fejlődése nem pontosan köthető életkorhoz, de a folyamat egyes szakaszai nem cserélődnek fel.) Ha a morál beépül, kevésbé áll fenn annak a veszélye, hogy a szülőktől való érzelmi függetlenedés időszakában a társadalom preferált értékeivel szembeni normák szervezte csoport tagjává váljon.

Ha az autonóm erkölcs valami gátló tényező (hely, idő, lehetőség, vezető) miatt nem alakul ki, a belső bizonytalanság 2-3 év múlva csoportba terelheti a gyerekeket. Mivel már a lázadás időszakában vannak, kiszámíthatatlan az együttlétek tartalma, szabályrendszere, szélsőséges ideológiáktól, „szellemi turmixoktól" függhet működése. Esetenként felnőtt vezetője is lehet, aki viszont a társadalom peremén sodródik.

A fentiekből nyilvánvaló, hogy az erkölcsi nevelés is a családban alapozódik meg. Itt és az iskolában átvett értékek, a hittanórai ismeretek megfelelően segítik a megtérés, az újjászületés utáni időszak átalakulási folyamatát.

A keresztyének hitgyakorlásához a közösségi élet szervesen hozzá tartozik. A gyülekezeti munkát gátló, egyéni személyiségproblémákból adódó gondok is csökkenhetnek, ha a jövőben legalább egyházi iskoláinkban az osztályközösségek fontosságát szem előtt tartva feladatokat adunk, lehetőséget biztosítunk a csoportos tevékenységre, s legalább az osztályfőnöki órák alatt közösen formálunk véleményt diákjainkkal.

Ha a személyi feltételek adottak, a szabadidős tevékenységben (pl. cserkészet) folytatódhat az együttes gondolkodási tevékenység, a résztvevők örömére, testilelki gyarapodására.

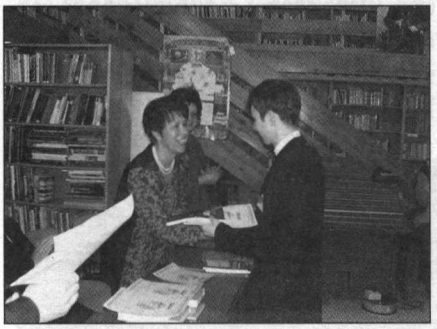
Hajdúböszörmény

Berecz János

V. Tornyai Sándor Országos Fizikai Feladatmegoldó Verseny a református középiskolák számára

Hódmezővásárhely, Bethlen Gábor Református Gimnázium, 2001. március 30-április 1.

Idén immár ötödik alkalommal gyűltek össze az ország református és evangélikus iskoláinak legjobb fizikuspalántái, hogy összemérjék felkészültségüket. A rendezvény ebben az évben kapta a Tornyai Sándor Országos Fizikai Feladatmegoldó Verseny nevet.

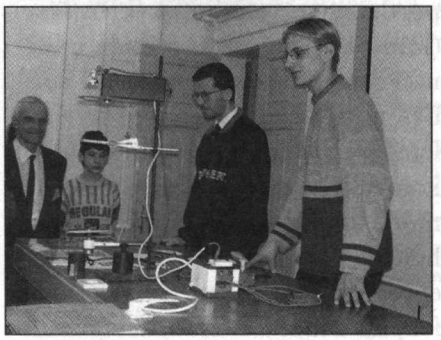
A névadó, Tornyai Sándor Hódmezővásárhelyen született 1906. január 2-án egyszerű parasztemberek gyermekeként. A Bethlen Gábor Református Gimnáziumban érettségizett 1924-ben. Gimnáziumi tanulmányai alapozták meg a természettudományok iránti érdeklődését, elkötelezettségét. Az érettségi évében – érdeklődésnek megfelelően – a budapesti Műegyetem hallgatója lett. A harmadik tanévben azonban betegsége miatt meg kellett szakítania tanulmányait. Életét fél tüdővel élte le, s miközben betegségéből lábadozott, magántanítványokkal foglalkozott. Ez későbbi tanulmányait is meghatározta. A Szegedi Tudományegyetem matematika-fizika szakos hallgatója lett, ahol olyan neves tanároknál kollokvált jelesen, mint *Riesz Frigyes, Haar Alfréd, Bay Zoltán* vagy *Imre Sándor*. 1932-ben szerzett tanári oklevelet. „*Kvantumelmélet és atomterm*" című szakdolgozatával pályadíjat nyert.

A gazdasági válság kellős közepén azonban nagyon nehéz volt elhelyezkedni, két évig volt állás nélkül. 1934 szeptemberében helyettes tanári állást kapott egykori iskolájában, a Bethlen Gábor Református Gimnáziumban. Rendes tanárrá csak 7 évvel később nevezték ki.

1937-ben megnősült, 4 gyermeke született. Tanári munkájára a lényegretörekvés, szigorúság, következetesség, igényes tanítás volt jellemző. Közel kellett kerülni hozzá ahhoz, hogy feltáruljon az a mély humánum és empátia, amellyel megajándékozta azokat, akiket szeretett és barátjául fogadott. Külön hangsúlyt fektetett a kísérletezésre – néhány eszközét ma is őrzi a gimnázium szertára – és a feladatmegoldásra. A problémákat mindig a lehető legegyszerűbben, világosan, érthetően, szószaporítás nélkül magyarázta el tanítványainak. Néhány öregdiák folyamatosan tartotta vele a kapcsolatot, felkeresték lakásán még röviddel halála előtt is.

Az 1950-es évek végén megszervezte az 5+1-es oktatást a gimnáziumban. Az ilyen osztályok 5 napig tanultak, 1 napig pedig üzemi gyakorlaton vettek részt. Két tanévben Csongrád megye és Szeged város középiskolai fizika szakfelügyelője volt. Elegendő tapasztaltgyűjtés után –

mivel tanítani sokkal jobban szeretett – felmentését kérte.

A mérnök ember sem veszett el benne. Többek között tervezett egy szélmotort (a repülőgép légcsavarjához hasonlót) és meg is építette azt egy mérnök barátjával közösen. Ez a szélmotor akkumulátort töltött és esztergapadot működtetett. Egy másik szélmotorját egy tanyai tanítónak ajándékozta, aki világításra és rádióhoz használta – haláláig. 1966-ban 60 évesen ment nyugdíjba. Műtéteken esett át, fizikailag legyengült, de szellemi frissességét élete végéig megőrizte.

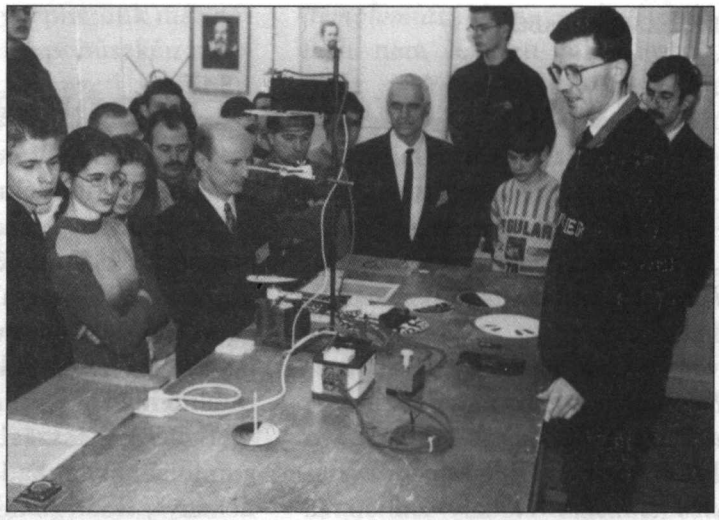
Mindig foglalkoztatta valamilyen probléma. Gondolatait le is jegyezte, l. nyelvészet, közgazdaságtan, tanítási tapasztalatok, stb. Elsősorban saját kedvtelésére olyan ideális nyelvet alkotott, amellyel minden lényeges dolgot ki lehet fejezni és amely mentes a kivételektől. Élénken figyelte a világban zajló eseményeket, a napi híreket nyomon követte egészen 1996. április 6-án bekövetkezett haláláig.

A hétvége egyébként is az egységes kultúra jegyében zajlott, a dolgozatok megírása után ugyanis *Németh László* születésének centenáriuma alkalmából lánya, *Dr. Németh Judit* és *Dr. Radnai Gyula* tartottak előadást „*Németh László és a természettudományok*", illetve

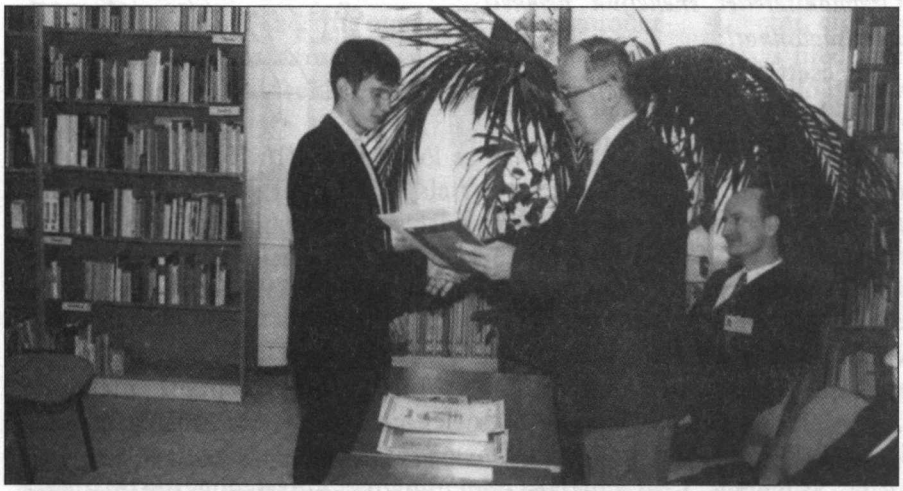
„Németh László diákkori élményei" címmel. Az író gondolata azóta is visszacseng bennünk: *„Ha távozóban egy más bolygón megkérdenék, mi volt a földi élet legnagyobb öröme: a tanulást mondanám."* Ezen kívül *Dr. Molnár Miklós*nak a száz éves Nobel-díjról, továbbá *Dr. Bérczi Szaniszl*ónak az égitestek fejlődéstörténetéről szóló előadását hallgathatták meg a résztvevők.

A versenyzőknek vasárnap délelőttig kellett izgulniuk a végeredmény miatt. A feladatkitűző szegedi tanárnők, *Dr. Hilbert Margit* és *Dr. Varga Zsuzsanna* ezúttal is ügyeltek arra, hogy mindenkinek legyen sikerélménye, de a legfelkészültebbeknek is ki kelljen használniuk a rendelkezésre álló 3 órát. A legeredményesebben szereplő diákok a következők voltak (az alsó két évfolyam a Vermes Versenynek megfelelően választhatott, hogy melyik kategóriában indul).

A legjobb határon túli versenyzőnek járó különdíjat *Balog Katalin* (Nagydobronyi Református Líceum) kapta.

Idén először a vasárnap délelőtt lebonyolított kísérleti fordulóban kaptak módot az erre benevezett tanulók, hogy a feladatmegoldáson túli képességeiket is megmutathassák. Bizonyára minden iskolában van néhány fúró-faragó, barkácsoló diák, akik esetleg az elméleti finomságokban nem mozognak annyira otthonosan. Ugyanakkor ők is „fizikusok", ott a helyük a többi ilyen érdeklődésű gyerek között. Rájuk gondolva, az övegesi szellemben került meghirdetésre ez a „versenyszám". Az „úttörők": *Halász Gábor* (Gödöllői Református Líceum) és *Rárósi Ferenc* (Hódmezővásárhely, Bethlen Gábor Református Gimnázium) különdíjban részesültek. Reméljük, jövőre megtöltik a fizikai előadótermet a diákok alkotta egyszerű és bonyolultabb, ötletes eszközök.

A díjakat *Tornyai Sándor* leánya, *Gulyás Lászlóné Tornyai Zsuzsanna*, valamint *Dr. Radnai Gyula* adták át. Zsuzsa néni édesapjánál is hosszabb ideig, 1965. és 2000. között volt a Bethlen Gimnázium kémia-fizika szakos tanára, a speciális tantervű biológia-kémia oktatás egyik oszlopa.

A verseny szervezési költségeihez és a résztvevők ellátásához a Vivendi Telecom Rt. nagy mértékben hozzájárult.

Kategória	*Hely*	*Név*	*Iskola*
Hőtan	1.	Szrnka Béla	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely
	2.	Rárósi Ferenc	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely
	3.	Sándor Ágnes	Pápai Református Kollégium Gimnáziuma
Mechanika	1.	Sándor Nóra Katalin	Pápai Református Kollégium Gimnáziuma
	2.	Bacskai Zoltán	Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma
	3.	Dóka Zsuzsanna	Lévay József Református Gimnázium, Miskolc
	3.	Medvedovszky Béla	Fasori Evangélikus Gimnáziuma
11. osztály	1.	Nagy Ferenc	Fasori Evangélikus Gimnázium
	2.	Sipos Szabó Eszter	Kecskeméti Református Kollégium Gimnáziuma
	3.	Balogh Gábor	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely
	3.	Kerekes József	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely
12. osztály	1.	Szabó Ákos	Nyíregyházi Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium
	2.	Börzsönyi Ádám	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely
	3.	Dömötör Piroska	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely

DR. SZABÓ SZABOLCS

Gondolatok a Himnuszról és a Szózatról...

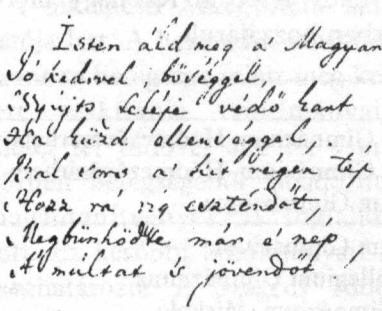
Mindenekelőtt szeretném közölni *Kovács Sándor Iván „Nyújts feléje védő kart"* című írásának részletét:

„...Az úgynevezett ötvenes években Kölcsey Himnuszának *helyettesítésére is kész volt a terv, de a* Révai József *által kiszemelt zeneszerző és költő:* Kodály Zoltán és Illyés Gyula *nem állt kötélnek.*

Hadd idézzem Illyés Gyula naplójának tanúságtételét: »...A mi templomias himnuszunkat az ember alig képes végigénekelni. Nem dac van benne, hanem békülékenység, könyörgés, emelkedettség. Igen, végighallgatni igazi élmény. S ha helyette mást – énekelhetőbbet, népdalszerűbbet – készített volna Kodály? Kínálkozott rá alkalom. Az ötvenes évek elején Révai nem állt meg a gondolatnál, hogy más himnuszunk legyen. Ellenérzést főleg a szöveg keltett benne: Istennel kezdődik. A dallam megírását Kodálytól várta, a szöveget tőlem. Így találkoztunk mi ketten, s váltottunk szót ez ügyben. Alig tartott egy percnél tovább.

– Mi a zenei értéke Erkel munkájának? – kérdeztem.

– Nem helyettesíthető – felelte Kodály.«"

A *Himnusz* és a *Szózat* érdekében szót kell emelnünk. Szent kötelességünk ugyanis e két nemzeti imádság méltó helyen, méltó módon való eléneklése! De ne „járassuk le" őket; azaz: ne mindenhol, ne mindenáron akarjuk énekelni – például egy csupán szórakozás célú iskolai klubdélutánon ne!, de esetleg akkor igen, amikor az érettségizők ünnepélyes keretek között átveszik az alma matertől az utolsó dokumentumokat, s talán az útra bocsátás kedves elnöki intelmeit...

Egyéb, hosszas oknyomozó gondolat helyett hadd adjak közre néhány példát – emlékeim, megtörtént, megélt eseteim közül:

Az egyik általános iskola tanévnyitó ünnepélyén dübörgő, zenének alig nevezhető *hang-orgia* fogadta a diákokat, a szülőket. *Himnusz nem volt* (még gépi felvételről sem!);

A Kazinczy nevét viselő *Szép Magyar Beszéd* győri, országos döntőjének befejező gesztusa az eredményhirdetés a városházán. *Orgonakísérettel énekeljük nemzeti imádságainkat!;*

Pécsett, a Leőwey Klára Gimnáziumban lemondtam a kórusok által szépen megtanult többszólamú változatokról, hogy a megfelelő hangnemben – adott esetben – *együtt* énekelhessen diák, tanár és szülő;

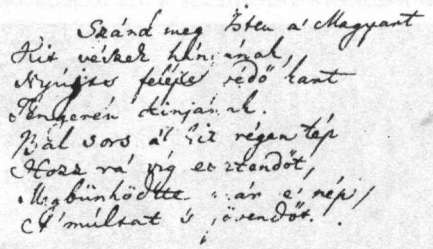
Az utóbbi években énekkaraimat többször felkérték különböző ünnepélyeken való közreműködésre. Természetesen – az önálló műsorunkon kívül – „segítettünk" nemzeti énekeink megszólaltatásában is. Fájó volt hallani a konferálótól, látni a nyomtatott programban: *„Előadta/előadja" – „vezényelt/vezényel"...;*

Az egyik alkalommal a bemondó nagyon helyes szavaira („Kérem, énekeljük el közösen a *Szózat*ot!", egy borízű hang (nem várva „szakavatottabb" hangadásra) rákezdte: *„Ki tudja, merre,..."* (teljes fogalomzavar, műveltséghiány. Gondot jelent *a mit?* és a *hol?* egysége);

Sok évvel ezelőtt a kórusom „politikai" ünnepségen vállalt szerepet azzal, hogy egy kisebb koncertet adott a jelenlévőknek. Befejezésül az egyszólamú *Szózat* hangzott, ám *nem állt föl a helyéről senki* a hallgatóságból, ellenben *megtapsolták*, ahogyan az előtte szereplő kórusműveket...;

A Szent István-i korona visszaadásának nemes pillanataiban a *Szózat* zenéjére *lépdeltek (!) katonáink* díszmenetben – középre zárva a párnára tett ereklyét;

Egy régi (több ezer főt számláló), ifjúsági nagygyűlésen senki nem gondoskodott arról, hogy *hozzáértő* hangadására induljon nemzeti imádságunk; természetesen anarchia, általános nevetés és szégyen (a jobb érzésűekben) lett a végeredmény;

Csak üdvözölni lehetett azonban azt az idén, országosan is megíratott *helyesírási versenyszöveget*, amely méltóképpen megemlékezett Kölcsey csodálatos művéről;

Kezdő tanár koromban az éppen használatos 7. *osztályos énekkönyv* arról értesítette a tanulókat, hogy *a XIX. század végéig* a *Szózat* a magyar polgárság közkedvelt éneke volt. Tanítványaim azonnal megkérdezték: *És ma? És most?* Talán tovább is lehetne érdeklődni: *És holnap?*

A riasztó és *a követendően szép* példák láttán megfogalmazhatjuk: a lassan unalmassá váló s kissé hamisan hangzó *„Európába menetelünk"* jelszó (hiszen itt élünk ezer éve), *a mindent gyorsan megélni akaró, a reklámoktól harsogó világ*, az állandó „teljesítsd ki ön-

magad" biztatás (amely figyelmen kívül hagyja a mindenkori közösségek egyéniséget is adó szolgálatát) szorításában felnövekvő ifjúságunk nem gondol eléggé (s kellő „ráhangolás", irányítás, segítő kéz nélkül nem is fog gondolni) nemzeti értékeinkre, kincseinkre. Ezért érzi úgy az ünnepségen a *Himnusz*t, a *Szózat*ot éneklő, hogy szinte a kívülállók gúnyos megjegyzéseinek van kitéve, pedig *Kölcsey* a *Nemzeti hagyományok*ban (1826) világosan meghatározza, *hogyan válhat európaivá, világpolgárrá a magyar. Márai Sándor* ugyancsak arra hívja fel a figyelmet, hogy nekünk *hivatásunk van*, s csak úgy léphetünk más népek elé, ha közben büszkén megőrizzük saját, nemzeti értékeinket, mert: *„Nem lehet történelmi véletlen egy nyelv megmaradása, gazdagodása, elevensége és virágzása ezer éven át olyan hatások és befolyások közepette, amilyenekkel a magyar nyelv szelleme évezreden át viaskodni volt kénytelen."* – írja.

Visszatérve *Kovács Sándor Iván* szép üzenetéhez: „Ha eljátszunk a képtelen gondolattal, hogy *Kodály* és *Illyés* netán mégis *igen*t mond... Hogy úgy mondjam: a merénylet színvonalasan volt kiterelve...*Kölcsey* még hatalmasabb költészete azonban ellenállt: ‹*templomias himnuszunk*› kőtábláját nem lehetett földre verni, mint egy oromzatról lekalapált országcímert, a verset és zenéjét egy pillanatra sem sikerült kitörölni a magyarság emlékezetéből. Mert mindazok, akik bárhol védik a magyarság *áldó imádság*ait, egy nemzet és költészete felé *nyújtanak védő kart".*

Csak abban bízhatunk, hogy mi, felnőttebbek, *„védő kart"* nyújthatunk az ifjabbaknak, akik el is fogadják az óvó gesztusainkat, s közösen valljuk: nemzeti értékeink képviselete bárhol a világon nem szégyen, hanem szent kötelességünk.

A református iskolák tanulóinak viselkedési normái

(a Zsinat május 9-10-i ülése elé kerülő szövegjavaslat)

A Magyarországi Református Egyház valamennyi közoktatási intézménye a Szentírás, valamint a református hitelvek, értékrend és erkölcsi normák szerint, ugyanakkor a legmodernebb tudományos ismereteket átadva végzi nevelő és oktató munkáját, törekszik múltjának, hagyományainak ápolására.

Az egyház iskoláinak tanulóitól az intézményeken belül és kívül, illetve tanítási idő alatt és iskolai szünetekben egyaránt megkívánja az alább megfogalmazott lelki, szellemi, erkölcsi és viselkedésbeli normákhoz való alkalmazkodást és azok megtartását.

Erkölcsi alapelvek

A Szentírás zsinórmértéke szerint alapvető az élet tisztelete, az egyetemes emberi és a nemzeti kultúra megbecsülése. Hitvalló őseink példamutatása alapján a hazaszeretetre, a keresztyén értékrend elfogadására, a természet szeretetére és védelmére, az igazság feltétlen tiszteletére és igényére, a testi-lelki harmóniára, az ehhez szükséges önfegyelemre kell törekedni.

Fontos, hogy mindenki megismerje hazánk és a határainkon túl élő magyarok múltját, jelenét, értékeit és kész legyen áldozatokat vállalni egyházáért, nemzetéért és családjáért.

Az élet Isten ajándéka. Ezért mindenki azokon a területeken, ahol a legtöbb adottsággal rendelkezik, az Istentől kapott talentumokat kibontakoztatva igyekezzen élethivatása lehető legteljesebb betöltésére és a tanulmányi munkában a tőle telhető legmagasabb szintet elérni.

A református munkaerkölcs megköveteli a tudatos rendet, a fegyelmezett munkát, az igazmondást, a belső igényt a tanulásra, a tudás tiszteletére. Elutasít minden rombolást, tékozlást, pazarlást.

Az evangélium fényében olyan értelmes célokat kell követni, amelyek kizárják az életidegen eszmékbe, babonás hiedelmekbe, a kábítószer, alkohol stb. élvezetébe való menekülést.

A felnőttekkel és a diáktársakkal való kapcsolatot az önzetlenség, a türelem, a segítőkészség és az empátia jellemezze. A tanulók tiszteljék szüleiket, tanáraikat, legyenek udvariasak és segítsék az idősebbeket.

Az intézmények gondot fordítanak a tanítványok gondolkodásmódjának helyes irányba való fejlesztésére, jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük alakítására. Ugyanakkor a diákok törekedjenek a valódi értékek felismerésére és tiszteletére; a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére; a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére.

Felekezeti hovatartozástól függetlenül a diákok tartsák tiszteletben a református egyház értékeit, és vegyenek részt a tanév munkarendjében rögzített egyházi alkalmakon.

Természetes dolog, hogy a diákjogok gyakorlása együtt jár a kötelességek maradéktalan teljesítésével.

Viselkedési alapelvek

A rend, a rendszeresség, a fegyelmezett viselkedés, életvitel ne csupán a tanári tekintély és szigor hatására valósuljon meg, hanem fokozatosan épüljön be a tanulók személyiségébe, ezáltal segítse az emberi élet kiteljesedését, a belső rend és harmónia kialakulását.

Az iskolákban a tanár és tanítvány, technikai dolgozók és diákok, illetve a tanulók egymás közötti kapcso-

latára a kölcsönösség legyen jellemző! Ennek érdekében tiszteljék egymást, fogadják el és becsüljék egymás értékeit a függőségi viszony és az esetleges nézetkülönbség ellenére is. Legyenek nyíltak, egyenesek és őszinték egymáshoz, de a bizalommal soha ne éljenek vissza.

A diákok személyiségük kibontakoztatását, egyéni céljaikat ne a társuk rovására valósítsák meg! A tanulók véleményalkotása, kreativitása ne eredményezzen szükségtelen vitákat, ütközéseket! Az iskolai munkával együtt járó folyamatos versenyhelyzet jó alkalmat ad a konfliktusok helyes kezelésének megtanulására. Ugyanakkor ez elősegíti a krisztusi szeretet és irgalmasság tevőleges gyakorlását az elesettekkel vagy a bármiben hátrányt szenvedőkkel szemben. Legyen természetes az, hogy a tehetséges diák segítse kevésbé talentumos társát.

A közösség érdeke előzze meg az egyénét, a tetteket ne az önzés, hanem az egymás iránti szeretet vezérelje.

A diákok viselkedése nem lehet durva, erőszakos, mások méltóságát sértő. Kerüljék a feltűnősködést. A beszédstílusuk legyen kulturált, hangoskodást, trágár szavakat nélkülöző! Ügyeljenek a helyes magyar beszéd szabályaira, az anyanyelv választékos használatára. Vagy a napszaknak megfelelően vagy *„Áldás, békesség!"*-gel előre köszönjenek az iskola felnőtt dolgozóinak és a vendégeknek.

A tanulók fordítsanak gondot testi ápoltságukra és fizikai erőnlétük fejlesztésére, folytassanak egészséges életmódot. Figyeljenek oda egymásra és ne engedjék társaikat a káros szenvedélyek rabjává válni.

Az iskolákban a diákok mobiltelefont nem használhatnak.

A református iskolák diákjaitól elvárható, hogy szabadidejüket is hasznosan, igényesen és kulturáltan töltsék el. A programok közül az értékes, igényes alkalmakat, rendezvényeket keressék, és kerüljék a silány, értéktelen időtöltést (szórakozóhelyek látogatása, szerencsejátékok űzése)!

A viselkedési alapelveket a szabadidőben is be kell tartani.

Esztétikai alapelvek

A református szellemiség egyik jellemzője a nemes egyszerűségre való törekvés a külsőségekben is. Templomaink, épületeink, osztálytermeink külső és belső rendje, harmóniája megkívánja az azokban munkálkodóktól is az esztétikai igényességet.

Munkanapokon, tanítási órákon, iskolai rendezvényeken a tanulók külső megjelenése legyen koruknak megfelelő, mértéktartóan divatos, de nem kihívó, praktikus, ízléses, szolid.

Ezzel nem illik össze a haj, a szem, a köröm festése, a testékszer használata, a divat szélsőségeit követő ruházat, frizura, ékszer és bizsu viselése. A tanulók ne sodródjanak a külföldi felszínes divathullámokkal!

A munka- és ünnepnapokon az alkalomhoz illő megjelenés legyen a norma minden diák számára. Amely intézményben iskolai egyenruha (ünnepi, hétköznapi, sport) van, ott annak viselése kötelező. A külső megjelenésen túl a tanulók minden munkáját az esztétikai igényesség jellemezze. Írásképük, írásbeli munkáik külalakja legyen rendes, áttekinthető. Felszerelésük, a tantermek, az iskolaépület tisztán és rendben tartása alapvető követelmény.

Az itt megfogalmazott erkölcsi, viselkedési, esztétikai szabályokhoz alkalmazkodni, az iskolákban tett fogadalmat megtartani nem könnyű feladat. Egy öntudatos, önmagával szemben igényes, az életben, hivatásában helytállni akaró, nemzetéhez és egyházához hűséges, – református iskolában tanuló – diáknak azonban mindez magától értetődővé és elfogadhatóvá válik.

Kedves Testvéreink a Jézus Krisztusban!

A kárpátaljai református iskolák nevében szeretnénk közzétenni a következő néhány sort. A Református Pedagógiai Intézet Hírlevelében már több ízben olvashattunk a Kárpátalja református iskoláiért akcióról és a benne résztvevő magyarországi tanintézményekről. Ilyenkor mindig megtelt a szívünk melegséggel és hálával. Hálával elsősorban mennyei Édesatyánk iránt, Aki nem szűnik meg ilyen módon is gondoskodni rólunk. Másodsorban keresztyén testvéreink iránt, akik engedtek az Ő indíttatásának szívükben. Hogy mennyire szükséges és fontos szolgálat ez részükről egy olyan országban, ahol az oktatás fejlődésének vonala még mindig lefelé ível, talán nem szükséges részletezni. Istennek legyen hála, hogy ebben a kritikus helyzetben mégis működhetnek egyházi iskolák, gimnáziumok Kárpátalján, melyekben a következő nemzedék hitvalló orvosai, tanárai, mérnökei, lelkészei készülhetnek a nagybetűs életre. A jó eredmények ellenére ezek a tanintézmények nagyon kevés állami támogatást kapnak, adományokból és pályázatokból tartják fenn magukat. A Biblia szavaival szeretnénk kifejezni köszönetünket és nagyrabecsülésünket. Jézus Krisztus mondta: „Aki inni ad egynek e kicsinyek közül, csak egy pohár hideg vizet tanítvány nevében, bizony mondom néktek, el nem veszítheti jutalmát." (Mt. 10:42). Isten különleges kegyelme ránk, kárpátaljai hívő népére nézve, hogy többszörösen megtapasztalhattuk ennek az igének az áldásait. Úgy is, mint „kicsinyek", akiket segíteni, támogatni kell, és úgy is, mint adni tudók, segíteni akarók, a még elesettebbek felé. És ha mindezért jutalmunk „csak" az Ő szerető, elismerő tekintete, mellyel végigkíséri az életünket, akkor is a legnagyobbat kaptuk.

Ezekkel a gondolatokkal szeretnénk minden bennünket támogató testvérünknek köszönetet mondani és kérni Istenünk gazdag áldását életükre és szolgálatukra.

Testvéri szeretettel:

a Nagyberegi Református Líceum tanárai és diákjai

NAGY VILLŐ

„Új világot teremteni a régiben"

„Vannak jussok, melyekre az ember mindég meg van érve, azért mert ember, s melyeket tőle csak vad önkény vonhat meg. Ilyen jussok: hogy senki más önkényétől ne függjön, hogy törvény előtt mindenki egyenlő legyen, hogy iparkodása után boldogulhasson, hogy vagyont bírhasson s annak birtokával bátorságban s bizonyosságban éljen." (Wesselényi Miklós)

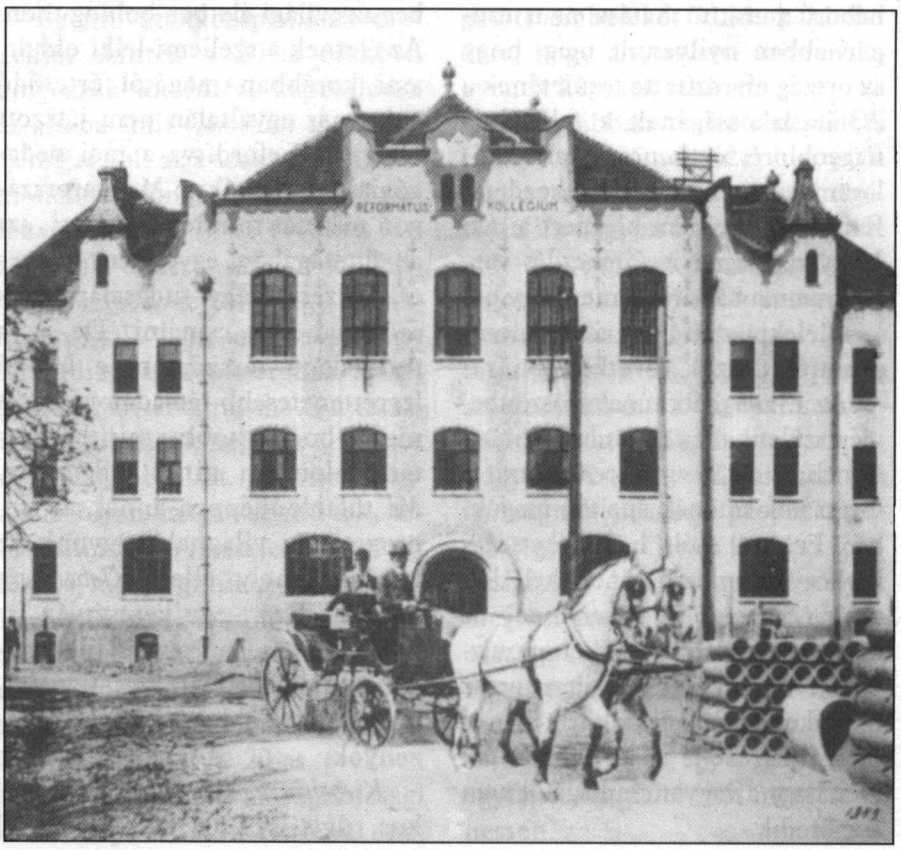
Azt hiszem, sokan ismerjük az érzést: egy régen államosított, majd visszakapott iskola új tanárainak vagy diákjainak sorai közt állni, esetleg deres fejjel rácsodálkozni arra, megérhettük, hogy a feje tetejéről talpára fordul a világ. El tudjuk-e képzelni, milyen lehetett mindezt Erdélyben, Marosvásárhelyen átélni a Református Kollégium – Bolyai Farkas Líceum megnyitásakor? Erre csak 1998-ban került sor, később, mint ahogy azt a forradalmi változásokkor remélni lehetett – de megtörtént.

A marosvásárhelyi schola particulát 1557-ben alapították, 1718-ban egyesült a Sárospatakról menekült kollégiummal, ekkor teológiai és bölcsészeti karral rendelkező főiskola lett, felvéve a *Kollegium Reformatum* nevet. Az 1700-as évek második felében az épületet bővítették, és egyúttal jogi karral és nyomdával is gazdagodott az iskola. 1854-ben a teológiai kar megszűnt, viszont 1861-ben, 13 évnyi kényszerszünet után újból megnyílt a jogi fakultás. 1870-ben a Kolozsvárott felállított jogi kar miatt akadémiai jellege megszűnt. 1871-ben a Bolyai utcában épült fel a régi kollégium, amely 1883-ban nyolc osztályos középiskolává, 1902-ben államilag engedélyezett gimnáziummá vált. 1908-1909 között épült fel az iskola mai főépülete. 1925-ben egy, a kisebbségeket sújtó törvény magániskolává süllyesztette, de 1934-ben ismét visszakapta nyilvánossági jogát. 1948-ban államosították, 1956-ban pedig az 1804 és 1851 között a líceumban tanító *Bolyai Farkasról* nevezik el.

A fenti történet egy 1956-ban készült, és azonnal el is rejtett emléktáblán olvasható. Szerencsére nem itt ért véget a történet.

A múlt évben tartották az iskola volt diákjai és tanárai számára a *Bolyai 2000 Világtalálkozót.* Az eseményről *Új világot teremteni a régiben* címmel kiadvány készült, *Gálfalvi György* szerkesztésében, a volt és jelenlegi diákok, tanárok közreműködésével. Az előszót *Sütő András,* az első tanulmányt *Benkő Samu* írta, majd *Bálint István* igazgató számolt be az iskola jelenlegi életéről. A kiadvány jelentős részét a volt diákok tanulmányai teszik ki, emlékeznek, figyelmeztetnek, felidézik az egész életüket meghatározó élményeket. Egyikük, *dr. Kolozsváry Zoltán,* egyenesen azt állítja: *„voltaképpen tudatosan – vagy tudat alatt – a nap minden órájában emlékezünk egykori iskolánkra".* A meghatódott szavak mellett gyakran őszintén vallanak diákcsínyekről, a katonás rendet nehezen megszokó kisdiák könnyeiről, de még gyakrabban a felejthetetlen tanáregyéniségekről. Az iskola atmoszféráját talán az az epizód jellemzi leginkább, hogy egy szegényebb sorsú tanuló műtétére a szükséges összeget tanárok és diákok közös adományából sikerült előteremteni.

A sok hála, köszönet és bíztatás mellett, újra és újra elhangzik az a bizonyos „de": ugyanis az iskola még mindig nem működhet magyar intézményként. „Létformánk: a jogainkért vívott küzdelem" – írja *Sütő András.* Hiába vagyunk érettek rá ezer éve.

Dr. Tőkéczki László

KLEBELSBERG, A KULTUSZMINISZTER

(Részletek a 2001. március 23-án a Johannes Comenius és Klebelsberg Kuno Emlékülésen elhangzott előadásból)

Egy nagyon kiváló előadás után többször is gondolkodtam azon, hogy hogyan lehet legalább 250 év távolságban élő embereket összekötni egymással. Alapjában véve, sajnos a magyar történelem köti őket össze, és a kiváló előadáshoz én – történészként – csak egyetlen egy kis kiegészítést fűznék hozzá. Azt, hogy sajnos a magyar történelem a folyamatos újrakezdéseknek a története. Ez azt jelenti, hogy *Comenius* időszakában is – éppen akkor zárult a harmincéves háború, Magyarországon folyamatosan török háború volt – az emberek eldurvulása, az emberek megrestülése, és sok minden más magyarázható abból a brutalitásból, amelyben éltek. Ez köti össze sajnos *Klebelsberg Kuno* működésének az időszakát *Comeniussal*, hiszen az I. világháború pusztító hatása nem csupán abban nyilvánult meg, hogy az ország elveszítette területének a 2/3-át, lakosságának a felénél is nagyobb részét, hanem gyakorlatilag mindent újra kellett kezdeni. Ezt azért emelném ki, mert a mai Magyarországon is újrakezdés van, csak nem a háború, hanem egy békés lélekpusztító és társadalompusztító időszak következtében.

Az I. világháborúnak köszönhetően születik meg a kommunizmushitnek az a tömegváltozata, amit a lövészárok-katonák ápoltak magukban. Ez arról szólt, hogy lehetséges az, hogy az embernek nem kell dolgoznia naponként keservesen, de mégis van ellátása. A kommunizmus „terülj asztalkám"-hite az orosz muzsikok és a magyarok lelkében is meggyökerezett. Nem gondoltak arra, hogy a vagyon önmagától nem szaporodik.

Comenius és *Klebelsberg* is hatékony embereket akart nevelni. Olyan embereket, akik képesek arra, hogy a gondozást adó természetnek, a saját emberi talentumaiknak s az Isten evangéliumának a hármasában valamiképpen szebb világot teremtsenek. Egy harmadik tényező összeköti a két embert, ez pedig az egyensúlynak az elve. *Comeniusnak* küzdeni kellett azért, hogy az Isten által adott evilági létformának az eszközeit is használja az ember. Ne vesse meg a világot, hanem azt jó célokra próbálja fordítani. Annyi a különbség, hogy *Klebelsbergnek* már egy olyan világban kellett az egyensúlyért harcolni, ahol viszont már a lelki-szellemi oldal kezdett elveszni, és már minden a hasznosság volt. Az a fajta hatékonyság, ami arra jó, hogy az ember az evilági életben boldoguljon. Az életnek a szellemi-lelki oldala, ami korábban magától értetődő volt, már egyáltalán nem játszott szerepet. Lefordítva a mai pedagógiai problémákra: Magyarországon ma már mindenki ismeri azt az önmagában egyébként helyes célkitűzést, hogy tudásalapú társadalmat kell csinálni. De ez a tudásalapú társadalom a lehető legrettenetesebb társadalom, mert nincs borzasztóbb, mintha egy társadalomban nincs jellemalap. Mi tulajdonképpen annak az ún. progresszív világnak vagyunk az utódai, amely ellen *Klebelsberg* küzdött. Ezért egy keresztyén iskolának és a keresztyén pedagógiának mindig azt kell figyelni, hol tolódnak el rossz irányba a viszonyok.

Klebelsberg konzervatív politikus, úgy is lehetne mai szóval mondani, hogy liberális konzervatív politikus volt, aki megpróbálta megőrizni az előző korszak individualizmusát, a hitet, hogy az egyénnek van küldetése. Másrészt azonban már tudta, hogy az az individualizmus, amely az I. világháború előtt érvényesült egész Európában és Magyarországon, szétvetette a társadalom alapvető szöveteit. A forradalmak, az ellenforradalmak ráadásával kiderült, hogy ha nincs rend és nincs fegyelem, akkor a világ nem harmonizálódik, az individuumok önmaguktól nem hangolódnak össze. A világ így káoszba süllyed egyrészt, másrészt pedig az erőseknek a győzelmi terepévé válik. A keresztyén iskolának ezért konzervatívnak kell lennie, sőt vállalnia, hogy a rend és a fegyelem a szabadság alapja. Ugyanazt kell képviselnie, amit a kultúrának. Az ember második természetének azt a sajátszerűségét, hogy igen, a kultúra bizonyos értelemben elfojtás. Elfojtása olyan gonosz, nem jó, sötét, nem kívánatos emberi ösztönöknek és törekvéseknek, amelyek nem harmonizálják a társadalmat, hanem szétvetik. Persze *Freud* óta tudjuk, hogy az ilyen elfojtások egyeseket megbetegítenek, de azt is tudjuk, hogy az a világ, amely a kultúrát nem ismerő természetességbe esik szét, odajut, mint a 70-es évek hippi mozgalmai.

A klebeslbergi kultúrpolitikának két alapvető tendenciáját próbálnám – persze csak nagyon vázlatosan – bemutatni. Az egyik része az, amelyet inkább ismernek, hogy a klebesbergi kultúrpolitika az egy átgondolt, nagy formátumú, óriási társadalmi tőkéket mozgósító infrastrukturális politi-

ka. Ez a magyar liberális korszaknak egy zseniális találmánya volt, egy felülről korszerűsíteni akart országban az állam elvállalta azt, hogy létrehozza az utakat, a vasutakat, a közegészségügynek, a közoktatásnak az intézményeit, és egyáltalán mindazt, ami a polgárok egyéni boldogulásához szükséges. A klebelsbergi kultúrpolitika sokkal koncentráltabb, mint a korábbi, ugyanis a liberális korszakban az állam minimalizálni akarta magát és csak akkor ruházott be, hogyha a társadalom arra nem volt képes. Kihasználva, hogy Magyarországot lefegyverezték és nem voltak hadikiadásai, nem volt hadsereg, óriási összegeket lehetett az iskola területére átcsoportosítani. Már a 80-as évek végén meg merte írni egy idősebb kolléga azt, hogy de hát hiszen ezeket a pénzeket másra is el lehetett volna költeni. Az, hogy erre költötték, éppen ez mutatja meg a politikának a nagyvonalúságát. Hozzátenném, hogy ugyanez történt a II. világháború után a németekkel majd a japánokkal, akik nem véletlenül tudtak sokkal hatékonyabban talpra állni. Tudták, hogy a beruházás az emberi tőkében a legfontosabb. Minden más ehhez képest sokkal kisebb hatékonyságú. A klebelsbergi kultúrpolitikának az infrastrukturális oldala tehát azt jelenti, hogy egyrészt deficiteket szüntet meg, módszeresen megvizsgálja az oktatáspolitika hálózatrendszerét és szépen regisztrálja, hol vannak hiányok, és ezeket óriási állami eszközökkel megszünteti. Ez első renden a népoktatási építkezéseket jelenti, 5 év alatt lényegében 5000 népiskola, ill. tanítói lakás épül, de idetartozik még több száz polgári iskola felépítése is, hiszen lényegében a polgári iskola és a népiskola együtt a mai nyolcosztályos modellnek felelt meg.

A másik oldal egy óriási kényszerből születik, de máig ezen alapszik a magyar oktatásügyi rendszernek a felsőoktatási része. Kényszerek óriási építkezésekre, amelyeket egyszerűen *Klebelsberg* szinte örökségül kapott. A menekült tanárokat, diákokat el kellet helyezni és ez már önmagában meghatározta az oktatáspolitikát. Azonban ő ezt a kényszerhelyzetet is kihasználta, ugyanis az egyetemépítkezéseket klinikaépítkezésekkel bővítette, ami annyit jelent, hogy Magyarországon a közegészségügyi hálózatnak az utolsó nagy kiegészítése történik.

Klebelsberg időszakában sok száz vidéki sportpálya épült. Ekkor építették a *Nemzeti Sportuszodát*, és ekkor kezdődött el a később máshol megépített *Népstadionnak* a tervezése, aminek a létrejöttét a világgazdasági válság hiúsította meg. *Klebelsberg* az, aki felfedezi, hogy a sport, főleg a versenysport hatalmas apolitikus tömeglekötő eszköz. Nem véletlen, hogy az ő kultuszminisztersége alatt jön létre a *Nemzeti Sport* is, és az sem véletlen, hogy a szociáldemokraták a Parlamentben tiltakoznak ez ellen és mindenfajta olyan támogatás ellen, amit *Klebelsberg* az olimpiai csapatnak a kiküldésére szavaztat meg.

Az ún. szakközépiskolák modelljét szintén a 20-as években dolgozzák ki. Miért kapcsolódik ez ahhoz amit *Comenius* mondott, és miért volt az a szakközépiskolai modell nagyon jó, és miért lett rettenetes, amit a 70-es években létrehoztak? Azért, mert a klebelsbergi alapelv az volt, hogy a szakközépiskola nem arra való, hogy lerövidítse a munkaerőnek minél gyorsabban alkalmazható újratermelését, hanem, hogy az általános műveltség bázisát jelentse. Legalább olyan magas szintűnek, tehát mindenre kiterjedőnek kell lennie, mint a gimnáziumnak. Ehhez kell hozzákapcsolni a specializációt, amely az általánosan képzett munkaerőnek a munkaerőpiacon való megjelenését megkönnyíti. Tehát a 20-as években elképzelt ipari és mezőgazdasági szakközépiskola hihetetlenül magas színvonalú volt, ezzel akarták csalogatni a gimnaziális területekre odazsúfolódott, oda nem való, tehát később továbbtanulni nem akaró diákokat és szülőket. Egy olyan típusú szakember-képzést valósítsanak meg, amelynek nemcsak haszna, hanem tekintélye is van.

A program másik része az értelmiségi politika volt. *Klebelsberg* nem tagadta sohasem, hogy a klasszikus humán műveltségnek egyfajta hierarchikus modelljében gondolkodik, tehát olyan típusú elitképzést kell megvalósítani, amiben a tömeg példát lát, mégpedig követendő példát. Ez az elitképzés kétrétegű értelmiségpolitikát valósított meg, egyrészt az ún. külföldi magyar intézeteknek a hálózatát: a korban legfontosabb európai fővárosaiban, *Berlinben, Bécsben, Rómában* magyar központokat hozott létre, kezdeményezések indultak *Párizs, Varsó* a bevonására. Sajnos a világgazdasági válság rengeteg dolgot keresztülhúzott. Mi volt a magyar intézeteknek a célja és miért mondtam azt, hogy ezt is tönkretette az a bizonyos 50 év? Ezek egy olyan hálózatot jelentettek, ahová válogatott embereket küldtek ki 2-3 évre, hogy anyanyelvi szinten legyenek képesek tanítani.

A korábban tanított német és francia nyelv mellett ő honosítja meg az angol és olasz iskolai tanítását. Ez nagyon fontos észrevétele volt a megnövekedett angolszász befolyásnak. Ezeket az embereket nemcsak azzal küldték ki, hogy tanuljanak meg egy nyelvet és szakmájuknak az európai színvonalát produkálják, hanem azt is, hogy egyúttal a magyar nemzeti igazságnak mintegy propagandistái legyenek. Olyan emberi kapcsolatokat létesítsenek, amelyek megismertetik a trianoni Magyarországgal kapcsolatban történt igazságtalanságokat, tehát hozzásegítsék országunkat ahhoz, hogy a későbbiekben egy rekonkviszt, egyfajta viszszahódítás megtörténhessen.

Ennek az infrastruktúrának a kiépítése igen fontos volt és nagyon magas színvonalú ösztöndíjrendszer is működött a 20-as években, amely lehetővé tette a szegényebb családok gyermekeinek a kiválogatását is. El kell ismerni, hogy *Klebelsberg* középosztálypolitikát csinált. Ez nem azt jelentette, hogy csak középosztálybeli gyerekek kerültek be az ösztöndíjkeretbe, de jórészt azok. A magyar középosztály ugyanis a világháború végén, a forradalmak, az ellenforradalmak következtében oly mértékig elszegényedett, hogy lényegében az értelmiség nem tudta saját erejéből megoldani a reprodukciót, ebben az állam segített neki.

Többek között *Klebelsberget* lehetne a *Magyar Tudományos Akadémia* harmadik megalapítójának tekinteni. Az első *Széchenyi István* volt, a második *Teleki József,* a harmadik pedig az a *Klebelsberg Kuno,* aki az anyagilag teljesen tönkrement akadémiát állami eszközökkel szanálta, és képessé tette újra a magyar tudománypolitika eszközeinek és céljainak a szolgálatára. Ő az, aki megmenti a magyar gyűjteményügyet, tehát a *Nemzeti Múzeumtól* kezdve az *Iparművészeti Múzeumig,* amelyek a háború után teljesen kétségbeesett állapotba kerültek, egyetlen egységes szervezetbe, a *Magyar Gyűjteményegyetembe* hozza össze, lényegében átsegíti őket a konvertációs válságon. Ő az, aki intézményeket alapít, nagyon jó kapcsolatokat létesít külföldi szponzorokkal. Az első, aki önálló tudományos intézetet is létrehoz Magyarországon, ez gyakorlatilag Magyarországot szinte az első 6-7 ország közé emeli a 20-as években.

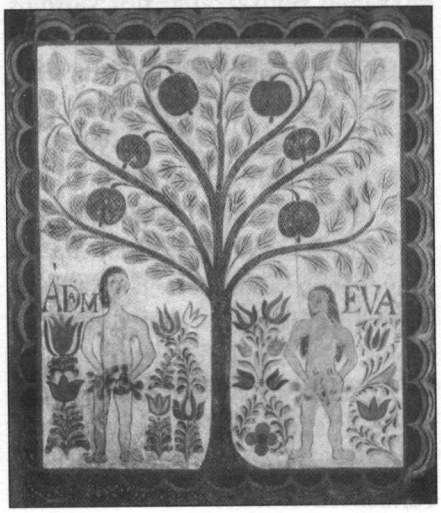
Tehát egy *egész európai* szemhatár határozta meg tevékenységét, itt mutatkozik meg az, hogy végső célja mindezzel Magyarország visszahódító politikájának a segítése. Ezt a célt szolgálta ún. kultúrföldrajzi vagy kultúrtopográfiai tevékenysége.

Az európai összehasonlítás állandóan foglalkoztatta, itt alakult ki az a gondolat, amit úgy fogalmazott meg, hogy „kultúrfölény". Emiatt rengetegen támadták, holott *Klebelsberg* csak annyit mondott a kultúrfölénnyel, hogy a magyarságnak az európai típusú kulturális teljesítményei nagyobbak, mint a szomszédaié. Ő pusztán a magyarságot európai mércével mérte, és lefegyverzett kis országként lényegében a szomszédaink kardcsörtetésével szemben az egyetlen lehetséges utat képviselte.

Mindezeket az elképzeléseket végső soron ő általános összefüggésekben, nyugati minták alapján hozza létre. Német egyetemeken is tanult és ott nagyon sok személyes kapcsolatot létesített például a korszak legnagyobb német kulturális vezetőjével, *Becker* porosz kulturális miniszterrel és az ő munkatársaival. Ezek az emberek hatalmas segítséget adtak, időnként konkrét dokumentációkat adtak át Klebelsbergnek, hogy hogyan lehet a magyar viszonyokhoz mérten természetesen elősegíteni az országnak a kulturális talpraállását.

Végül el kell jutnunk a klebelsbergi egyensúlytörekvéshez, tehát oda, hogy Magyarországon nemcsak hatékonyságot, nemcsak infrastruktúrát, nemcsak tudást kell létrehozni, hanem lelkiséget is. *Klebelsberg* tiltakozott az iskolák államosítása ellen, tiltakozott az ellen, hogy az államot és az egyházakat bárki is szembe állítsa egymással. Az egyházaknak óriási segítséget adott felekezeti intézmények létrehozására. Az ő elképzelése szerint a felekezeteknek ökumenikusan együtt kell működniük. Ő, az öntudatos hívő katolikus ember, mindig paritásos kultúrpolitikát folytatott. Vagyis minden egyház a maga súlyának megfelelően kapta a támogatásokat és kínosan ügyelt arra is, hogyha például katolikus egyetemi tanárokat nevezett ki, akkor nevezzen ki protestánsokat is. Mind a katolikus, mind a református társadalomnak rosszak voltak a gazdasági-szociális összetettségei. Ez az, ami miatt *Klebelsberg* az egyházakat megpróbálta a magyar politikába is bekapcsolni. Például a protestáns egyházaknak első renden német és angolszász területeken kellett a magyar érdekeket képviselni egyházi szinten is, míg a katolikusoknak Franciaország, Olaszország, ill. a latin világ felé való kapcsolatokat „osztott ki", de mindig tiszteletben tartotta az egyházak autonómiáját.

Klebelsberg tisztában volt azzal, hogy a történelmi keresztyén egyházak és a magyar állam között nincs, nem lehet ellentét. Ez a harmonikus együttműködés hozta azt a teljesítményt, amellyel a 30-as években a magyar társadalom hihetetlenül mobilis és rendkívüli módon expandáló társadalom lett. Nem véletlen, hogy a magyar gazdaságtörténetnek az igazi csúcspontja a 36-37-38-as időszak, egészen a világháború kitöréséig. Ezek mind-mind ugyanazt jelentik. Vagyis, hogy olyan értelmiségképzés történt Magyarországon, amely nagyon hamar behozta a beruházásokat. Lényegében a későbbi kommunista időszakban is ez az értelmiségképzés tartotta fenn hosszú ideig, több évtizedig az európai tudománynak és a magyar elszigetelt, drótsövény mögé kényszerített tudományosságnak a kapcsolatrendszerét és egyúttal a minőségét is.

Tóth Boglárka

A református ifjúsági misszió lehetőségei és tennivalói

I. Miért kell foglalkoznunk ifjúsági misszióval?

Krisztus ifjúsághoz, gyermekekhez való viszonyából három aspektust emelhetünk ki:

Márk 10,13-16

Nemcsak megérintette a gyermekeket, hanem hozzátette, hogy engedjék Hozzá őket. Jézus úgy kezeli a gyermekeket, mint akik nagyon fontos szerepet töltenek be Isten Országában. Tanítása az, hogy az egyik legcsodálatosabb dolog, amit az ember felajánlhat Istennek, hogy gyermeket nevel az Ő dicsőségére.

Máté 21,16

Krisztus tanítása értelmében a gyermekek nem csak külső szemlélői a vallásos életnek, hanem résztvevői is. Jézus látni akarta és látni akarja ma is a gyermekeket a templomban. Azt akarta és akarja, hogy a gyermekek által is dicsőíttessék az Úr neve.

Máté 18,1-5

A gyermekek kiemelkedő fontosságú *jelek* a számunkra. Ahogyan gyermekeinknek szüksége van segítségünkre, támogatásunkra, ugyanúgy van mindannyiunknak szüksége a Mennyei Atya mindenkori gondviselésére, erejére egész életünkben. Gyermekeink nap nap után figyelmeztetnek bennünket erre a gondviselésre.

II. Napjaink lehetőségei, tennivalói az ifjúsági misszióban

A református ifjúság a következő területeken végez aktív munkát, mely területek szerves részei nemcsak az egyháznak, hanem azon keresztül a társadalmi életnek is.

- *Iskolai hitoktatás*
- *Ifjúsági szervezetek*
- *Egyetemi gyülekezetek*
- *Gyülekezeti ifjúsági munka*
- *Zsinati Ifjúsági Iroda és Regionális Ifjúsági Irodák a Magyarországi Református Egyházban*

Iskolai hitoktatás

Az ifjúsági misszió legnagyobb munkaterülete az iskola falain belüli misszió.

Fontos, hogy az iskolákban történő missziós tevékenység a gyülekezetekben folyó ifjúsági munkával együttműködve, hatékonyan, egymást kiegészítve és kölcsönösen segítve jelenjen meg, mind azoknak, akik ezt megélik, mind azoknak, akik ezt külső szemlélőként látják.

A református iskolák alkalmat adnak arra, hogy olyanok is kapcsolatba kerüljenek az egyházzal, akik nem hagyományosan református családban vagy gyülekezetben nőttek fel. Ki kell emelnünk azt a tényt, hogy a református iskolákba íratott, ott tanuló nem református gyermekek is érdeklődni kezdenek társaik tevékenysége iránt, szívesen mennek el a többiekkel hittan órára, gyülekezeti alkalmakra. Ez mindenképpen példamutatásként jelenik meg.

Nemcsak a többi gyermek, hanem a szülők is jobban bekapcsolódnak a gyülekezet életébe, amennyiben gyermekük református iskolában tanul.

Meg kell még említenünk az ökumenicitás kérdését is. Iskoláinkban a tanulók találkoznak, szembesülnek más vallásokkal, a „másik fajta hittanra" járó gyermekekkel tanulnak, játszanak együtt. Napjainkban ennek kiemelkedő jelentősége van a vallási tolerancia, a másik ember elismerése tekintetében.

Ifjúsági szervezetek

Az ifjúsági szervezetek színfoltok a református egyház ifjúsági missziói munkájának a palettáján. Saját értékeik megőrzésére törekszenek, ebben segíteni, támogatni szükséges őket.

Az ifjúsági szervezetek további fontos tennivalója, hogy láttassák magukat, hallassák hangjukat. A református ifjúsági szerveztek munkájának szükséges teret engedni mind iskolai, mind a gyülekezeti ifjúsági munkában. Munkájuk nem az egyház széthúzását tanúsítja, hanem azt a sokféleséget, melyre Urunk teremtett bennünket.

Az ifjúsági szervezetek, mindamellett, hogy tömörítik az ifjakat, jelentős egyházi és történelmi, nemzeti hagyományokat képviselnek, melyek fenntartására, ápolására, átadására egyházunknak és társadalmunknak is szüksége van.

Egyetemi gyülekezetek

Az egyetemi lelkészségek kialakulása Magyarországon egy újra felfedezett missziói területet jelöl meg számunkra. A középiskolát befejező diákok, akik szülőfalujukon, szülővárosukon kívül nyernek felvételt felsőfokú oktatási intézményekbe, elhagyják gyülekezetüket is. Az egyetemi lelkészségek célja, hogy befogadja ezeket a fiatal felnőtteket, biztosítva nekik a gyülekezeti hátteret. Öt egyetemi városban működik önálló lelkészség (Miskolc, Debrecen, Szeged, Budapest, Sopron).

Napjainkban a református értelmiség társadalmi szerepvállalásáról sok szó esik. A református értelmiség nevelését az általános iskolákban, sőt, talán még korábban el kell kezdeni. De ne felejtsük el azokat, akik úgy kerültek, kerülnek napjainkban egyetemre, főiskolára, hogy nem volt még lehetőségük református általános iskolába járni, de még középiskolába sem, és lehet, hogy emellett gyülekezetüknek igen aktív tagjai, melyet felsőfokú tanulmányaik miatt kellett elhagyniuk.

Gyülekezeti ifjúsági munka

A gyülekezetekben folyó ifjúsági missziós munka alapja egyházunk ifjúsági munkájának. A gyülekezetek tevékenységére vezethető vissza

minden ifjúsági munka, az iskoláktól a szervezetekig, ill. az egyetemi lelkészségek munkájáig.

Ifjúsági missziós munka tekintetében a legnagyobb hangsúlyt a gyülekezeti ifjúsági munkára szükséges fektetni. Higgyük azt, hogy szükséges és fontos amit teszünk és tegyük ezt lelkesedéssel, nem szerényen meghúzódva, hanem Krisztus erejét bírva, hiszen így képezhetünk fontos és aktív erőt, melyre felfigyelnek, odafigyelnek.

5. Zsinati Ifjúsági Iroda és Regionális Ifjúsági Irodák a Magyarországi Református Egyházban

A Zsinati Ifjúsági Iroda az MRE Zsinatának határozata alapján a Zsinati Ifjúsági Bizottság döntései értelmében összehangoló, koordinációs munkát végez. Információt ad és kap azért, hogy mindenki számára ismertté váljon, hol végeznek az egyházon belül ifjúsági munkát, hogyan végzik azt, milyen programjaik vannak a gyülekezeteknek, egyházmegyéknek, egyházkerületeknek, ifjúsági szervezeteknek, egyetemi lelkészségeknek.

A Zsinati Ifjúsági Irodáról: A Zsinati Ifjúsági Iroda a következő tevékenységek végzése köré szerveződött, mely tevékenységek által az egyházban folyó ifjúsági munkát igyekszik bekapcsolni a társadalom életébe.

Hálózatépítés

Célunk egy olyan országos hálózat kialakítása, amelynek keretében a gyülekezetek ifjúsága és az ifjúsági szervezetek, az egyetemi lelkészségek információkat szerezhetnek arról, hogy milyen programokba tudnak bekapcsolódni, milyen pályázatok segíthetik munkájukat.

A Magyarországi Református Egyház ifjúsági képviseletének részvétele a társadalmi párbeszédben

A Zsinati Ifjúsági Iroda megbízatása szerint képviseli az MRE ifjúsági munkáját országos szinten, kormányzati és nem kormányzati szervekkel való kapcsolattartás keretében.

Kapcsolattartás a testvéregyházakkal:

Ez történik az ifjúsági szervezeteken keresztül és regionális, helyi szinteken is. Igen sok esetben az együttes fellépésre van szükség, hogy az ifjúsági erejére, tettrekészségére felfigyeljenek.

Nemzetközi kapcsolatok

A Zsinati Ifjúsági Iroda munkatársai nemzetközi kapcsolatokat igyekszenek kialakítani, amelyeket felajánlanak a gyülekezetek ifjúságának és az ifjúsági szervezeteknek. A kölcsönös modellek megismerése, a megtapasztalt jónak a mi az itthoni ifjúsági munkába való beépítése céljából.

Sajtó- és információs tevékenység

Pályázati felhívásokat és programokra felhívásokat teszünk közzé a Reformátusok Lapjában, ill. más, rendelkezésünkre álló sajtóorgánumban. E mellett Internetes honlapot hoztunk létre, amely része a MRE hivatalos Internet anyagának. A honlap megtekinthető az alábbi címen:
http://www.reformatus.hu/maria

A honlap neve: MaRIA – Magyarországi Református Ifjúsági Adatbázis.

Kiadványok szerkesztése, kiadása:

Három új kiadványunk készül ill. készült el:

Ifjúsági szálláshelyek, konferenciatelepek a Magyarországi Református Egyházban,

Ifjúsági Programok 2001,

Ifjúsági vezetők kézikönyve (most készül, gyakorlati kézikönyv jelleggel, hasznos tanácsokkal, útmutatókkal).

Regionális ifjúsági irodák a Magyarországi Református Egyházban

Hét régióban hozta létre a Zsinati Ifjúsági Bizottság. Feladatuk, hogy a régiójukban található ifjúsági szervezetekkel, gyülekezeti ifjúsági vezetőkkel tartsák a kapcsolatot. Rajtuk keresztül jut el oda minden információ és vissza a Zsinati Ifjúsági Irodához.

Feladatuk a következő:

A régiók egyházi (gyülekezeti, iskolai, szervezeti) ifjúsági programjainak, eseményeinek a figyelemmel kísérése.

Nem egyházi ifjúsági programok, események, melyek érintik vagy érinthetik a gyülekezetek ifjúságát.

A régióhoz tartozó gyülekezeti ifjúsági munka folyamatos feltérképezése.

A Zsinati Ifjúsági Irodától kapott információk terítése a régióban.

Kapcsolattartás az egyházban ifjúsági munkát végzőkkel.

Pályázatfigyelés, pályázatok továbbítása.

Fontos, aktuális tennivalók az ifjúsági misszió területén

Szükséges felmérni, hogy hol, milyen ifjúsági munka folyik (gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi szinten). Ha ez megtörténne, magunk is meglepődnénk, hogy milyen sokan vagyunk és milyen jelentős erőt képviselünk. A felmérés eredményeit a lehető legszélesebb körben ismertté kellene tenni.Ahol nincs ifjúsági munka, ott ösztönözni kell testvéreinket. Ahol iskolákban nem is lehet, a gyülekezetben szinte biztos, hogy van erre lehetőség.

Szükséges azt is felmérni, hogy milyen igények kerülnek előtérbe az ifjúsági munka során, melyek a legégetőbb problémák, ill. ezeket hogyan lehet orvosolni, hogyan tudják egymást segíteni a gyülekezetek és a gyülekezeteket az ifjúsági irodák.

Szükséges ösztönözni a testvéreket, hogy éljenek a pályázati lehetőségekkel, hiszen sok támogatás áll rendelkezésünkre.

Mindenkor szem előtt kell tartanunk, hogy Mennyei Atyánk dicsőségére egyházunk jövendő nemzedékének ügyén munkálkodunk.

Síkfalvi Judit

„EZER ESZTENDŐ"

Millenniumi dalloskönyv-átadás a Julianna iskolában

Felemelő esemény helyszíne ezen a szerdán a *Julianna Református Általános Iskola.* Egészen pontosan 537 első osztályos kisdiák gyűlt ma itt össze, hogy ünnepélyes keretek között vehesse át az *Ezer esztendő* című millenniumi olvasó- és daloskönyvet.

Azt talán a hallgatók is tudják, hogy ezt a szép kiállítású kettős kötetet a miniszterelnök küldi azoknak a családoknak, amelyeknek gyermekei 2000-ben első osztályosok. Az ajándékot a kicsik kapják, de igazán akkor élvezik majd a benne rejlő kincseket, amikor maguk is felnőttként veszik azt kézbe.

A tavalyi tanévben a VII. kerületi kisdiákok – így a juliannások is – az Almásy téri Szabadidő Központban kapták meg az ajándékot, ám ebben az esztendőben nem sikerült méltó helyszínt találni az eseménynek. Gyanúm az, hogy volt ennek némi politikai üzenete is.

A Julianna iskola felajánlotta a *Dinasztia Kiadónak* – amely az ünnepélyes átadásokat szervezi – hogy a *Fasori Református Gyülekezettel* összefogva megrendezi az ünnepélyt, a gyönyörű fasori műemlék templomban. A 12 nem egyházi iskola pedagógusai örömmel fogadták az invitálást. Ekkor kolléganőmmel, *Zakárné Szarka Zsuzsanna* tanárnővel azt is elhatároztuk, hogy mi is megajándékozzuk a meghívottakat; s ez az ajándék mi is lehetne más, mint az olvasókönyv és a daloskönyv értékes anyagából összeállított műsor. S hogy a dolog igazán hiteles legyen, a válogatás szereplői olyan másodikosok, akik tavaly kapták meg a kötetet, és olyan elsősök, akik ma veszik át azt. Tehát a legkisebbek.

A próbák alapján mondhatom, hogy megható élmény egy 7-8 éves gyermek szájából hallani például *Ravasz Lászlónak* a magyar nyelvről vallott gondolatait, mert hogy ezek is olvashatók az olvasókönyv lapjain. Mint ahogy a modern magyar próza egyik szülőatyjának, Mikes Kelemennek sommás megfogalmazása is: *„Ahol nincsen emberi reménység, ott vagyon az isteni segítség."*

Mi másnak nevezhetném azt, hogy ügyünk mellé első szóra odaállt *Nemeskürty István, a Magyar Millennium Kormánybiztosa,* akinek érkezése perceken belül várható. Ő fog szólni a gyermekekhez.

Lassan megtelik a templom a VII. kerület 12 iskolájának gyermekeivel. Beszámolóm elején említettem, hogy az ajándék valódi értékét majd évek múlva fogják belátni a megajándékozottak; reménységünk, hogy emlékeik között megmarad ez a mai nap is.

(Elhangzott a Magyar Rádió Kossuth adóján a Református Félóra c. műsorban 2001. április 4-én)

PAPP KORNÉL

Az intézményalapítás és -fenntartás jogi szabályozása[1]

A rendszerváltást követően a demokratikus jogállam keretei között lehetőség nyílt arra, hogy **a szülők, az oktatásban részt vevő tanulók élhessenek a szabad intézményválasztás jogával** és az állami/önkormányzati intézményrendszer mellett egyházi fenntartású közoktatási intézményeket is választhassanak.

A pártállam bukása után, 1990-ben az 1990/ XXIII. törvénnyel módosított 1985/ I. törvény tette lehetővé először, hogy Magyarországon az állami szervek és az önkormányzatok mellett a közoktatás feladatainak ellátásában közreműködhessenek az egyházak, sőt az egyházak mellett alapítványok, gazdálkodó szervezetek és magánszemélyek is. Az intézményalapítás szabadsága nem változott az 1993. évi közoktatásról szóló törvény (1993/ LXXIX. tv.) kiadásával sem:

„Közoktatási intézményt az állam, a helyi önkormányzat, a helyi kisebbségi önkormányzat, az országos kisebbségi önkormányzat, a Magyar Köztársaságban nyilvántartásba vett egyházi jogi személy, továbbá a Magyar Köztársaság területén alapított és itt székhellyel rendelkező, jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet, alapítvány, egyesület és más jogi személy, továbbá természetes személy alapíthat és tarthat fenn, ha a tevékenység folytatásának jogát – a jogszabályban foglaltak szerint – megszerezte" [3.§ (2) bekezdés].

A közoktatási feladatellátásban való közreműködés megszerzésének a joga három tényezőből tevődik össze: a) a közoktatási tevékenység folytatására szükséges **jog megszerzése**; b) a közoktatási intézmény létrehozása, megalapítása [az **Alapító Okirat** kiadása és nyilvántartásba vétele]; c) a működés megkezdéséhez szükséges engedély megszerzése [**működési engedély**][2]. Mindez természetesen csak az iskolarendszerű képzésre vonatkozik, így nem tartozik ebbe a körbe pl. a nyelviskola, az autósiskola, a nem iskolai rendszerű szakképzés (tanfolyam).

a) A közoktatási tevékenység folytatására szükséges jog megszerzése

A Közoktatási törvény (1993/ LXXIX. tv.) 3. §-a nem foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy milyen módon lehet megszerezni a közoktatási tevékenység folytatásához szükséges jog megszerzését. Ennek a kérdésnek a szabályozása más jogszabályokra tartozik:

Az Országgyűlést, a Kormányt, illetve a minisztériumokat az államháztartásról szóló 1992/XXXVIII. tv. 88. § (1) bekezdése hatalmazza fel költségvetési szerv alapítására, azonban minden esetben ki kell kérni a pénzügyminiszter egyetértését.

Az országos és a helyi kisebbségi önkormányzatokat a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993/LXXVII. tv. 27. § (3) bekezdésének a) pontja, illetve a 37. § o) pontja ruházza fel a közoktatási tevékenység folytatásának jogával.

Az egyéni vállalkozások esetében az egyéni vállalkozásokról szóló 1990/V. tv. [4.§ (4) bekezdés], a gazdasági társaságok esetében a cégbejegyzésről és cégjegyzékről szóló 13/2989. (XII.16.) IM rendelet [20 § (6) bekezdés], a szövetkezetek esetében a szövetkezetekről szóló 1992/I. tv. [17. § (2) a)-pont], az alapítványok és az egyesületek esetében a Polgári Törvénykönyv [62. § (1) bekezdés és 74/B. § (1) b) pont] illetve az egyesülésről szóló 1989/II. tv. határozza meg a jog megszerzésének kereteit.

Az egyházak, mint jogi személyek a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990/IV. tv. 17. § (1) bekezdése alapján vehetnek részt a közoktatási feladatellátásban: *„az egyházi jog személy elláthat minden olyan neve lési-oktatási, kulturális, szociáli egészségügyi, sport, illetőleg gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységet, ame lyet törvény nem tart fenn kizárólago san az állam vagy állami szerv (intéz mény) számára. E tevékenységi körbe az egyházi jogi személy intézmény létesíthet és tarthat fenn"*.

b) A közoktatási intézmén létrehozása, megalapítása

A nem költségvetési körbe tar tozó intézményalapítók eseté kizárólag a Közoktatási törvén (1993/LXXIX. tv.) rendelkezése határozzák meg a közoktatási in tézmény létrehozásának a szabá lyait. Az Országgyűlés, a Kor mány, a miniszterek illetve a hely önkormányzatok által alapító intézmények esetén az államház tartásról szóló törvény és végreha jtási rendeletei is irányadóak.

A közoktatási intézmény *„közoktatási feladatok ellátásár létesített intézmény. A közoktatás intézmény jogi személy"* [Kt. 37. (1) bekezdés], tehát mindenkép pen különválik fenntartójától, az az önálló jogai és kötelezettsége vannak és saját szervezettel ren delkezik. A közoktatási intézmén alapítása az Alapító Okirat alá írásával s az intézmény nyilván tartásba vételével jön létre. A nyil vántartásba vétel az Alapító Ok irat aláírásának napjára visszame nőlegesen történik. Az Alapít Okiratot az aláírást követő 30 na pon belül kell megküldeni – óvod és általános iskola esetén a székhel szerint illetékes jegyzőnek, alap fokú művészetoktatási intézmény középiskola (gimnázium, szak középiskola), szakiskola, kollé gium, gyógypedagógiai ellátás nyújtó intézmény, illetve többcél intézmény esetén a székhely sze rint illetékes főjegyzőnek – nyil vántartásba vétel végett[3]. A nyil

vántartásba vétel csak jogszabálysértés esetén tagadható meg. Ekkor kell vizsgálni a közoktatási tevékenység végzéséhez szükséges jog meglétét is.

Egyházi intézmények esetén gondot jelenthet a fenntartó és az intézmény székhelyének más településre illetve közigazgatási megyére való esése. A Közoktatási törvény értelmezése szerint nem a fenntartó, hanem a székhely szerinti jegyző illetve főjegyző rendelkezik illetékességgel: *„székhely: az a hely, ahol a közoktatási intézmény képviseleti jogának gyakorlására jogosult vezető munkahelye található"* [121. § (1) 32. pont]

Az Alapító Okiratnak tartalmaznia kell az intézmény típusát és nevét, székhelyét, közfeladatként ellátandó alaptevékenységét, tagintézményeit, az évfolyamok számát, a feladatellátást szolgáló vagyont és a vagyon feletti rendelkezés jogát, gazdálkodási jogkörét, az ellátható vállalkozási tevékenység körét és mértékét, a fenntartó nevét és székhelyét, felügyeleti szervét, az intézményvezető kinevezésének rendjét.[4] Az Alapító Okiratban bekövetkezett változásokat 30 napon belül be kell nyújtani az illetékes [fő]jegyzőnek.

Az Alapító Okirat ill. a közoktatási intézmény nyilvántartásba vételével létrejön, megalakul a közoktatási intézmény. Mivel az alapítás csak egyszeri aktus, innentől kezdve az alapító már fenntartóként jelenik meg. Az állami, önkormányzati alapítású intézmények esetében a nyilvántartásba vétel elegendő ahhoz, hogy az intézmények megkezdjék működésüket. A nem állami, nem helyi önkormányzati közoktatási intézmények esetében a működés megkezdéséhez működési engedély szükséges.[5]

c) A működés megkezdéséhez szükséges működési engedély megszerzése

A közoktatásról szóló törvény 38. § (1) bekezdése szerint a közoktatási intézménynek a működés megkezdéséhez rendelkeznie kell a feladat ellátásához szükséges feltételekkel. A közoktatási intézmények fenntartási és működési költségeit az évente összeállított és a fenntartó által elfogadott költségvetésben kell előirányozni. Mivel tanév közben oktatási-nevelési intézmény nem kezdheti el működését, s nem lehet átszervezni közoktatási intézményt[6], a működési engedély iránti kérelem benyújtásakor csatolni kell a szeptember–december hónapok **költségvetését,** melyből ki kell derülnie az anyagi feltételek folyamatosságának.

A pénzügyi feltételek mellett az alapító, mint fenntartó köteles gondoskodni az intézmény szakmai, személyi és tárgyi feltételeiről is.

Szakmai tekintetben köteles biztosítani az Alkotmányban, a közoktatásról szóló [1993/ LXXIX. tv.] illetve a szakképzésről szóló [1993/ LXXVI. tv.] törvényekben, az Óvodai nevelés országos alapprogramjában [137/1996. (VIII.28.) Korm.rendelet], a Kollégiumi nevelés alapprogramjában, a Nemzeti alaptantervben [130/1995. (X. 26.) Korm.rendelet], a Kerettantervben [28/2000. (IX.21.) OM rendelet], az Érettségi vizsgaszabályzatban [100/1997. (VI.13.) Korm.rendelet], az Országos képzési jegyzékben [7/1993. (XII.30.) MüM rendelet] és az ehhez kapcsolódó képesítési követelményeket meghatározó rendeletekben meghatározott szakmai követelmények érvényesülését. Mindezeket az intézmény által készített, s a fenntartó által jóváhagyott **nevelési illetve pedagógiai program** tükrözi, amit a működési engedély kiadásakor szintén vizsgálnak.

A fenntartó köteles továbbá szakmailag megalapozott, biztonságos és egészséges feltételeket teremteni és folyamatosan azokat biztosítani az oktató-nevelő munkához, valamint a munkavállalók munkavégzéséhez. Fenntartóra való tekintet nélkül új intézmény alapításakor, a működési engedély kiadásakor vizsgálni kell **a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben[7] foglaltaknak való megfelelést.** [Már működő intézmények esetében – így a fenntartó személyében bekövetkezett változás esetén is – a fenntartó által meghatározott ütemterv szerint 2003. augusztus 31-ig kell biztosítani a jegyzék szerinti felszereltséget. Az ütemterv elkészítésének határideje a 2000. évi költségvetési törvény értelmében 2000. július 31. volt.] Ha az iskola nem valamennyi évfolyamon kezdi meg tevékenységét, az eszközöket és felszereléseket felmenő rendszerben lehet beszerezni oly módon, hogy — a nevelő- és oktatómunka megkezdésekor, ezt követően felmenő rendszerben — az adott évfolyam mellett legalább a következő évfolyam indításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésre álljanak. Új iskola, kollégium indítása esetén az induló könyvtári állomány száma nem lehet kevesebb az előírt állomány ötven százalékánál. A teljes könyvtári dokumentumállományt három év alatt kell elérni.[8] A tárgyi feltételek meglétét mindezek mellett az épületekre **vonatkozó használatba vételi engedély** biztosítja, melynek kiadásához az Állami Népegészségügyi és Tisztiszolgálat (ÁNTSZ), a Tűzoltóság és a helyi önkormányzat építési irodája is elvégzi a szükséges ellenőrzéseket.

A fenntartó köteles gondoskodni a Közoktatási törvény (1993/ LXXIX. tv.) 17. §-ában előírt képesítési és szakképesítési követelményeknek megfelelő pedagógusok és szakalkalmazottak alkalmazásáról. Mindezt a **tantárgyfelosztás, valamint a munkaszerződések és a diplomák** igazolják.

A közoktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 6. számú melléklete tartalmazza a működési engedély iránti kérelem beadásához szükséges kérelem űrlapját és a szükséges mellékletek felso-

rolását. A kérelemhez csatolni kell (eredetiben vagy hitelesített másolatban):

1. A nevelési-oktatási intézmény alapító okiratát, valamint a nyilvántartásba vétellel kapcsolatos határozatot.
2. Az ellátott feladatokhoz a nevelési, illetve pedagógiai programot.
3. A gyermekek, tanulók foglalkoztatására szolgáló helyiségek felsorolását, feltüntetve a használat jogcímét és idejét (tulajdonosként, bérlőként, használóként stb.). A helyiséghasználati jog igazolását (tulajdoni lap, megállapodás stb.).
4. A helyiségek nevelési-oktatási intézmény céljaira történő használatra való alkalmasságának igazolását (használatbavételi engedély vagy rendeltetés megváltoztatására szóló engedély).
5. Szakképzésben részt vevő iskola esetén annak ismertetését, hogy a gyakorlati oktatást milyen módon szervezik meg, saját gyakorlati oktatási hely hiányában a gyakorlati oktatási hely biztosítására kötött megállapodást, illetve nyilatkozatot arról, hogy a gyakorlati képzést tanulószerződés alapján végzik.
6. A rendelkezésre álló eszközökről és felszerelésekről – felmenő rendszerben történő oktatásszervezés esetén az eszközök és felszerelések beszerzésének ütemtervét – a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 7. számú melléklete alapján. A szakképzésben részt vevő iskola esetén a gyakorlati képzésre vonatkozó felszerelési jegyzéket.
7. Az óvodai nevelésben, illetve az iskolai nevelésben, oktatásban részt vevő pedagógusokról készített jegyzéket, feltüntetve a pedagógusok nevét, iskola esetén tantárgyankénti bontásban, valamint a pedagógus-végzettséget tanúsító oklevél kiállítóját és az oklevél számát, továbbá a működéshez szükséges többi alkalmazott nevét, szakképzettségét, a foglalkoztatási jogviszonyukat.
8. Annak részletes kidolgozását, hogy a nevelési-oktatási intézmény milyen forrásokból finanszírozza tevékenységét, továbbá egy évre szóló költségvetést. Központi költségvetési szerv által fenntartott nevelési-oktatási intézmény esetén elégséges a fenntartó nyilatkozatát csatolni arról, hogy a működéshez szükséges fedezetet biztosítja.
9. Egyházi jogi személy esetén a közoktatásról szóló törvény (1993/LXXIX. tv.) 81. § (11) bekezdése alapján tett egyoldalú nyilatkozatot, vagy a 81. § (13) bekezdés alapján megkötött közoktatási megállapodást.

Az illetékes jegyző illetve főjegyző **csak abban az esetben tagadhatja meg a működési engedély kiadását, ha**

– nevelési illetve pedagógiai programja nem felel meg a Közoktatási törvényben (1993/LXXIX. tv. 44-51. §) foglaltaknak, vagy szakmai programja nem felel meg a Szakképzési törvényben (1993/LXXVI. tv.) foglaltaknak;

– nem rendelkezik a szükséges személyi feltételekkel;

– nem rendelkezik a szükséges tárgyi feltételekkel;

– költségvetéséből nem derül ki, hogy a feladatellátáshoz szükséges költségeket milyen forrásból fedezi.[9]

Ha költségvetési szervként működő közoktatási intézményt adnak át jogutódlással (változatlan feladatellátással) nem önkormányzati intézményfenntartónak, a folyamatos működést a működési engedély kiadásáról szóló határozatában meg kell állapítania a [fő]jegyzőnek, azonban ebben az esetben az Alapító Okirat egy évig nem változtatható meg. Minden esetben le kell folytatni a működési engedély kiadásához szükséges engedélyezési eljárást, ha a fenntartóváltozás nem jogutódlással történik (megszűntetés, újraalapítás), vagy ha megváltozik a végzendő feladatkör.

Intézmény átadás-átvétel esetén alkalmazni lehet **az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvény** (1957/IV. tv.), más néven államigazgatási eljárási törvény 26. § (2) bekezdésében foglaltakat, mely szerint a hivatalosan ismert és köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. Az államigazgatási eljárási törvény általános ügyintézési határidőként 30 napot határoz meg. A határidő indokolt esetben egyszer, 30 nappal meghosszabbítható. A nem önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények működési engedélyének kiadása iránti eljárás kevés eséllyel fejezhető be 30 nap alatt – ez abból is adódik, hogy a nevelési illetve pedagógiai programot az Országos szakértői névjegyzéken szereplő szakértővel véleményeztetnie kell a [fő]jegyzőnek –, tehát minden esetben érdemes a működési engedély iránti kérelmet június hónapban benyújtani.

A Közoktatási törvény (1993/LXXIX. tv.) 121. § 24. pontja értelmében óvodában a nevelési év, a 35. pont értelmében pedig a tanév szeptember 1-jétől augusztus 31-ig tart. A szorgalmi idő, a tanítási idő első és utolsó napját minden évben az oktatási miniszter határozza meg a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletében. Abban az esetben, ha a tanév rendjéről szóló rendeletben meghatározott első tanítási napon nem lehet megkezdeni az oktató-nevelő munkát, az intézménynek a következő tanév első tanítási napján lesz csak lehetősége arra, hogy megkezdje működését.

A működési engedély kiadásáról szóló határozatnak – a nevelési-oktatási intézmény nevén, székhelyén, telephelyén, feladatain kívül – tartalmaznia kell azt a legmagasabb gyermek- és tanulólétszámot, amelyet a nevelési intézmény fogadni képes.

Ülésezett a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottsága

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Iskolaügyi Szakbizottsága 2001. április 25-én a következő határozatokat hozta:

Az Iskolaügyi Szakbizottság megerősítette március 7-i határozatát, hogy össze kell gyűjteni segítés és adatgyűjtés céljából a református közoktatási intézmények szervezeti és működési, valamint számviteli szabályzatait.

A Szakbizottság a Zsinatnak 2001. szeptember 1-jével bevezetésre ajánlja a Református általános iskolai kerettantervet (1-8), s köszönetet mond a munkában résztvevőknek. [Az előkészítés a Debreceni Református Kollégium Általános Iskolájának munkája.]

A Szakbizottság 2001. augusztus 1-jével bevezetésre ajánlja *„A református iskolák tanulóinak viselkedési normái"* c. dokumentumot. [Az előkészítés a Kecskeméti Református Kollégium munkája.]

A Szakbizottság a református pedagógiai kitüntetések tárgyában a következő előterjesztést teszi: *Makkai Sándor-díjra* javasolja *Finna Istvánnét* (Nyíregyháza), *Sullay Mihálynét* (Gyula) és *Drenkó Zoltánt* (Rozsnyó); *Imre Sándor-díjra javasolja dr. Héder Jánosnét* (Budapest).

A Szakbizottság jóváhagyta a 2001/02. tanév országos református tanévnyitó ünnepélyének helyszínét (Sárospatak). A tanévnyitó időpontja várhatóan 2001. augusztus 25. (szombat), mivel a tanév első tanítási napja augusztus 29. (szerda).

Az RPI 2001-ben megjelenő új katechetikai kiadványai

A *Református Pedagógiai Intézet* gondozásában várhatóan a tanévkezdésre megjelenik a *Hittan 1. – munkatankönyv (dr. Fodorné dr. Nagy Sarolta), a Hittan 5. – tankönyv (Kósa Zoltánné és Lukácsné Dákos Ibolya), a Hittan 6. – tankönyv és tanári segédkönyv (Szélné Sebor Lilla)*, valamint a *Hittan 8. – tankönyv és tanári segédkönyv (Bodó Sára). A Hittan 10. tankönyv (Dani László)* kéziratának a leadására várhatóan csak ősszel kerül sor, így a kiadvány csak a tanév közepére jelenhet meg. Az RPI kiadványai a Református hittanoktatási kerettanterv alapján készültek és készülnek.

Az RPI továbbra is várja az egyházmegyei tankönyvterjesztők jelentkezését. A tankönyvterjesztők összegyűjtik az egyházmegyei igényeket, így a kiadványokat helyben is át lehet majd venni. A rendeléseket az RPI folyamatosan regisztrálja. Az eddig megnevezett egyházmegyei terjesztők:

Bács-Kiskunság – *Becsei Zoltán*
Békés – *esperesi hivatal*
Budapest-Dél – *Ajtony Artúr*
Budapest-Észak – *Szélné Sebor Lilla*
Nyírség – *Katona Béla*

A Zsinat Elnökségének határozata a Református Tehetséggondozó alapítvány kuratóriuma megbízatásának meghosszabbításáról

A Zsinat Elnöksége a Zsinat 1998. június 3-i ülésén ZS-52/1998. számmal hozott határozata, valamint a Református Tehetséggondozó Alapítvány 1999. március 24-én kelt Alapító Okiratának 14. pontja alapján Ábrám Tibort, Bellai Zoltánt, dr. Kovács I. Gábort, Nagy Kálmánt, Papp Kornélt és Szegedi Györgyöt a Fővárosi Bíróságnál 7462. szám alatt bejegyzett Református Tehetséggondozó Alapítvány kuratóriumának tagjává, dr. Tőkéczki Lászlót pedig a kuratórium elnökévé nevezi ki. A kinevezés az Alapító Okiratban foglaltak értelmében két évre, 2001. április 9-től 2003. április 8-ig szól.

Ily módon az Alapító Okirat 14. pontja a következőképp változik:

„14. A Kuratórium személyi összetétele:

Az Alapító jelen okirattal egyidejűleg az Alapítvány Kuratóriumába a következő hét személyt jelöli:

Ábrám Tibor, 3528 Miskolc, Fövényszer u. 67.
Bellai Zoltán, 7400 Kaposvár, Kossuth u. 23.
Dr. Kovács I. Gábor, 1138 Budapest, Népfürdő u. 15/D IV. 19.
Nagy Kálmán, 5200 Törökszentmiklós, Batthyány út 113.
Papp Kornél, 2030 Érd, Nyárád u. 25.
Szegedi György, 2700 Cegléd, Dózsa György u. 56.
Dr. Tőkéczki László, 1117 Budapest, Karinthy F. u. 13. III. 6.

akik ezt a jelölést külön nyilatkozatban elfogadják, és aláírásukkal megerősítik. Egyúttal kijelentik, hogy személyükben semmi olyan ok nem áll fenn, amely e tisztség elvállalását az 1997. évi CLVI. tv. 8-9.§.-ai szerint kizárná.

A Kuratórium tagjai egymással és az Alapító jogi személy képviselőivel közeli hozzátartozói viszonyban nem áll(hat)nak.

A Kuratórium tagjai kurátori tevékenységüket külön díjazás nélkül végzik, költségtérítésre azonban igényt tarthatnak."

Budapest, 2001. április 9.

(Dr. Kálmán Attila)
főgondnok, a Zsinat világi elnöke

(Dr. Bölcskei Gusztáv)
püspök a Zsinat lelkészi elnöke

1 A Magyar Református Nevelés hasábjain a következő számokban intézményt alapító és fenntartó egyházi jogi személyeknek szeretnénk segítséget nyújtani feladataik ellátásához. Az egyes részek megjelenése után várjuk a Tisztelt Olvasó észrevételeit, annak érdekében, hogy az egyes fejezetek még pontosabban és egyértelműbben fogalmazzák meg a tennivalókat. Természetesen különálló írásokat is szívesen közzé tesz pedagógiai folyóiratunk. Az egyes fejezetek részét képezik a fenntartók számára majdan kiadandó kötetnek. [A Kiadó]

2 Dr. Szüdi János: A nem önkormányzati közoktatási intézmények alapítása. OKKER Kiadó, Budapest, 1997. 4.p.

3 Közoktatási törv. (1993/LXXIX. tv.) 37. § (2) bek.

4 Közoktatási törv. (1993/LXXIX. tv.) 37. § (5) bek.

5 Közoktatási törvény (1993/LXXIX. tv.) 79. § (1) bekezdés

6 Közoktatási törvény (1993/LXXIX. tv.) 102. § (9) bekezdés

7 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 7. számú mell.

8 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 54. § (4) bek.

9 Két szekció bejelölését kérik a szervezők a csoportok arányos kialakíthatósága érdekében!

Iskoláink normatív állami finanszírozásának változása

Kajtár József közgazdasági helyettes államtitkár *(Belügyminisztérium)* és *Mohos András* helyettes államtitkár *(Pénzügyminisztérium)* 2001. április 10-én a következő változásokról értesítette a református közoktatási intézmények fenntartóit:

A humánszolgáltatásokat nyújtó nem állami intézmények fenntartóit megillető állami hozzájárulás rendje megváltozott. Az adatszolgáltatási, folyósítási és ellenőrzési feladatok ellátása a közigazgatási hivataloktól a területi államháztartási hivatalokhoz (TÁH) került 2001. április 1-jével a költségvetési törvény (2000/CXXXIII. tv.) alapján. A törvényességi felügyelet továbbra is a jegyzők ill. főjegyzők feladata, a normatív állami hozzájárulás előirányzata pedig továbbra is a *Belügyminisztérium* költségvetésében jelenik meg. A jogszabálymódosítások során célul tűzték ki a fenntartói felelősség hangsúlyosabbá tételét: a normatív támogatás a fenntartót illeti meg, tehát a hozzájárulás iránti igényt a fenntartó nyújthatja be, a folyósítás az ő számlájára (!) történik, az elszámolás felelőssége is az övé. A május havi hozzájárulás összegét már a fenntartó számlájára utalják. Amennyiben létezett ettől eltérő gyakorlat a közigazgatási hivatal és a fenntartó közötti megállapodás alapján, ezek a megállapodások csak december 31-ig maradhatnak érvényben.

Nemzedékek értékei – A 2001. évi Talentum Tábor programja

A Talentum Tábor 2001. évi központi témája: *„Nemzedékek értékei"* [*„Járnak-e ketten együtt, ha nem egyeztek meg?"* (Ámós 3,3)] A tábor szervezése során arra törekszenek a szervezők s a tábor vezetői (*Papp Kornél* zsinati osztályvezető és *Püski Lajos* lelkipásztor), hogy ötvözzék a magyarság, a keresztyénség és az emberiség sorskérdéseivel foglalkozó plenáris elméleti előadásokat (4 téma) és a gyakorlati tevékenységet előtérbe helyező szekciómunkát (5 alkalom). A nap igei témáit 6 bibliakörben beszélik meg a diákok debreceni teológusok vezetésével. A 6 szekció és a 6 bibliakör különbözősége lehetőséget teremt arra, hogy szélesebb körben ismerkedjenek egymással a tábor részvevői (kb. 100 diák keresi fel évről évre a balatonszárszói tábort). A szabadidős és sportolási lehetőségek jól illeszkednek a szakmai és az igei alkalmakhoz. A 2001. évben felkért előadók: *dr. Vida Gábor* genetikus, *dr. Feund Tamás* agykutató, *dr. Németh Judit* fizikus (Németh László leánya), *dr. Knopp Mária* szociológus.

JELENTKEZÉS

a 2001. évi balatonszárszói Talentum Táboron való részvételre (2001. augusztus 6-12.)

Beküldési határidő: 2001. június 15.

Név: .....

Születési hely és idő: .....

Lakcím (irányítószámmal): .....

Telefonszám (otthoni, vagy valamelyik szülő munkahelyi száma, a szülő nevének megjelölésével): .....

.....

Az iskola (egyházközség) neve: .....

Az iskola (egyházközség) címe: .....

Az iskola (egyházközség) telefonszáma: .....

Kiemelkedően jó .....

.....tárgy(ak)ból.

Versenyeredmények a verseny ill. vetélkedő pontos nevének és az elért helyezésnek a megjelölésével:

.....

.....

.....

Az osztályfőnök véleménye: .....

.....

.....

.....

A hitoktató véleménye: .....

.....

.....

.....

Melyik szekcióban kíván tevékenykedni (a megfelelő szekciót kérjük aláhúzni!):

Biológia - ökológia
Irodalom
Matematika
Néprajz - néptánc - népzene - néphagyomány
Történelem

Dátum:

.....

(a pályázó aláírása)

.....

(az osztályfőnök/lelkipásztor aláírása)

A 2000/2001. tanév érettségi vizsgáinak beosztása

19 református középiskola 57 osztályában kezdődik meg 2001. május 14-én az érettségi vizsgák sora. Az alábbiakban közöljük a rendelkezésre álló adatok alapján az érettségi időpontokat és az elnökök nevét. [Ha a név mellett, a megjegyzés rovatban nem szerepel adat, akkor az érettségi elnök az Országos református vizsgáztatási névjegyzék tagja.]

Iskola	Oszt.	Június	Név	Megjegyzés
Szegedi Kis István Ref. Gimnázium, Békés	12.a	12-14.		
	12.c	15-16.	Ábrahám Zoltánné	
	13.E	18-19.	Győri József	
Budapesti Baár-Madas Ref. Gimnázium	12.a	11-12.	Ábrahám Károlyné	
	12.b	18-20.	Horváthné Tóth Franciska	
	12.c	19-21.	dr. Ivanyos Lajos	
	12.d	13-14.	Bognár József	
Lónyay Utcai Ref. Gimnázium, Budapest	12.a	11-13.	dr. Héder Jánosné	
	12.b	18-20.	Szalay József	kat. (Budapest)
	12.c	21-22.	?	
Csokonai Vitéz Mihály Ref. Gimnázium, Csurgó	12.a	19-20.	dr. Korsós Bálint	
Debreceni Ref. Kollégium Gimnáziuma	12.a	18-20.	dr. Kálmán Attila	
	12.b	14-16.	Papp Kornél	
	12.c	20-22.	Beszterczey Andrásné	
Gödöllői Református Líceum	12.a	15-16.	Gál Tibor	ev. (Aszód)
	12.b	18-19.	Pappné Gellényi Judit	
Halásztelki Ref. Kertészeti Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium	12.a	12-13.	dr. Tihanyi Katalin	kat. (Budapest)
	13.T	18-20.	Thiering Etelka	ev. (Budapest)
	13.H	20-22.	Csobán Pál	
Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely	12.a	11-12.	dr. P. Tóth Béláné	
	12.b	14-16.		
	12.c	18-19.	Csankovszki János	
	13.L	20.	?	
Kecskeméti Ref. Kollégium Gimnáziuma	12.a	14-16.	dr. Radicsné dr. Ruzsa Ilona	
	12.b	18-20.	Czeglédi Sándor	
	12.c	18-20.	?	
Kiskunhalasi Ref. Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma	12.a	11-12.	Muszka János István	
	12.b	13-14.	Bálint Vilmosné	
	12.c	18-20.	dr. Horkay György	
	12.d	20-22.	Faragóné Szénásy Emese	
Kunszentmiklósi Ref. Kollégium Baksay Sándor Gimnáziuma	12.a	18-19.	Faragóné Szénásy Emese	
	12.b	20-22.	Ábrahám Zoltánné	
	12.c	14-16.	Czeglédi Sándor	
Szegedi Kis István Ref. Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Mezőtúr	12.a	11-13.	Tóth Józsefné	
	12.b	18-20.	dr. Kelemenné Farkas Márta	
	12.c	13-15.	dr. Imréné Barta Edit	
	12.d	21-22.	Földiné Kövendi Magdolna	
	13.L	25-26.	dr. Horkay György	
Lévay József Ref. Gimnázium, Miskolc	12.a	14-15.	dr. Andó Jánosné	kat. (Eger)
	12.b	18-20.	dr. Lénárt Attila	
	12.c	11-12.	Tömördi Sándor Viktor	
	12.d	21-22.	Barthos Zoltánné	
Ecsedi Báthori István Ref. Gimnázium, Nagyecsed	12.a	19-20.	Beszterczey Andrásné	
Arany János Ref. Gimnázium, Nagykőrös	12.a	11-12.	dr. Bíró Dávidné	
	12.b	18-19.	Bognár Józsefné	
	12.c	20-21.	dr. Nemes György	kat. (Vác)
Pápai Ref. Kollégium Gimnáziuma	12.a	11-13.	dr. Lampérth Gyula	
	12.b	14-16.	dr. Korzenszky Richárd	kat.
	12.c	12-14.	Giesz Jánosné	kat. (Székesfehérvár)
Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma	12.a	18-20.	dr. Szabó Szabolcs	
Sárospataki Ref. Kollégium Gimnáziuma	12.a	18-20.	Kunszabóné Dancs Edit	
	12.b	15-16.	Hevesi László	kat. (Eger)
	12.c	18-20.	Suba Lajos	
	12.d	13-14.	dr. Kóczy Rozália	
	12.e	11-12.	Horváthné Tóth Franciska	
	12.f	15-16.	Ábrahám Károlyné	
Tiszakécskei Ref. Kollégium Gimnáziuma	12.g	16.	Péntek Imréné	

Kulin Ágnes

„Istennek, hazának, tudománynak"

Jókai Mórtól kölcsönzött idézetet választotta az *Oktatási Minisztérium* az április 19-én megrendezett ünnepi konferencia mottójául. A nagyszabású megemlékezésen az egyházi oktatás tíz évét tekinthették át a résztvevők, akiket *Dr. Paskai László* bíboros, prímás, esztergomi érsek, *Dr. Bölcskei Gusztáv* püspök, a *Magyarországi Református Egyház Zsinat*ának lelkészi elnöke, *Dr. Szabik Imre*, a *Magyarországi Evangélikus Egyház* elnök-püspöke és *Dr. Schweitzer Albert* főrabbi köszöntött a *Parlament Felsőházi* üléstermében.

Orbán Viktor miniszterelnök megnyitó beszéde után *Dr. Korzenszky Richárd Múlt, újjászervezés, küldetéstudat* című előadásában az egyházi iskolák újraindításának nehézségeit igen szemléletes példával érzékeltette: kispályás focit játszottunk, kevés emberrel, sok szurkolóval. Aztán ugyanannyi emberrel nagypályára kerültünk, a szélen nemcsak szurkolókkal, hanem ellendrukkerekkel, akik fennen hangoztatták: az egyházi oktatással vége a szabadságnak. Azóta tisztázódni látszik a társadalomban: az egyházi iskolák támogatása nem az egyházak támogatása, hanem azoké az állampolgároké, akik jogaikkal élni akarnak. Mindezekkel együtt van igény Magyarországon határozott értékeket képviselő intézményekre, ahol tudják: *"amit* tanítunk, azt el lehet felejteni, de azt *ahogyan*, azt soha".

Egy gyakorló igazgató örömeiről és gondjairól számolt be *Dr. Kálmán Attila*, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi elnöke, a *Pápai református Gimnázium* igazgatójaként.

Ezt követően *az egyházi felsőoktatás tíz évé*be nyerhettünk bepillantást *Dr. Erdő Péter* püspök, a *PPKE* rektora informatív előadásának köszönhetően, különös tekintettel az intézmények alapítását, fenntartását szabályozó törvényi keretek változásaira.

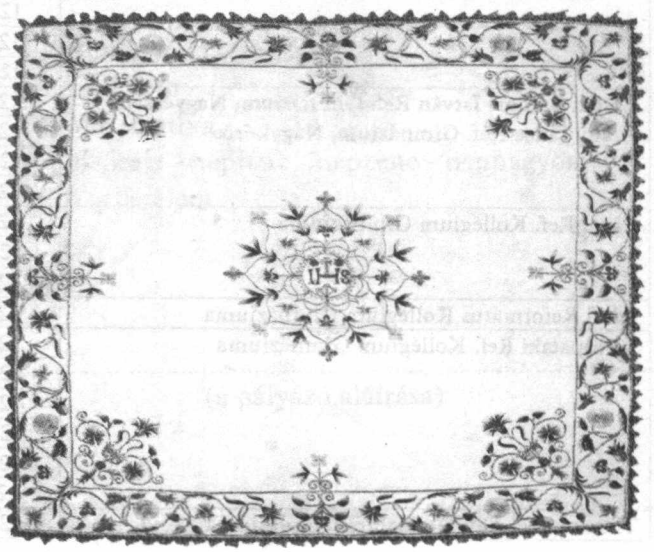
Dr. Schöner Alfréd főrabbi, az *Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem* rektora *Felekezetiség, kultúra, tradíció* címen számolt be a zsidó iskolák életében az elmúlt évtizedben történt változásokról, illetve azok mai állapotáról.

*Az egyházi oktatás jövőképé*ről beszélve *Dr. Frenkl Róbert*, a *Magyarországi Evangélikus Egyház* országos felügyelője, az Oktatási Bizottság elnöke elmondta: nem várhatjuk, hogy az egyházi iskolák domináns szerephez jussanak Magyarország oktatási rendszerében; a 10%-os részvételi arányra azonban törekednünk kell. Az egyházi iskola a jövőben is minőségi iskola kell maradjon, ami nem elit képzést jelent. A minőség a tanári testületben, a szakmai morálban, a tanulók igyekezetében és a gyengébb képességűek felé való odafordulásban kell megmutatkozzon. Az egyházi iskola a jövőben is indirekt missziót folytat, aminek erős hátterét az oktatás adja; itt hivatástudattal megáldott, erkölcsi és anyagi megbecsülést élvező pedagógusok nevelnek autonóm embereket a *„haza, kultúra, haladás"* jelszavakat tűzve zászlajukra. A felsőoktatás problémáira térve felhívta a figyelmet: a jelenlegi természetes izolálódás után az integrációé kell legyen a jövő.

Végül *Az egyházi oktatás szerepét a magyar oktatási rendszerben* adatok tükrében tekintette át *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter – az elmúlt évtized eleji és végi állapotokat összehasonlítva.

Egy állami iskola nem kötelezheti el magát egyik vallás mellett sem – ebben mutatkozik meg az egyház és állam szétválasztása, ami viszont nem jelenti egyház és társadalom szétválasztását. Így az állam sosem lehet tétlen az egyházi oktatási intézményeket illetően, tudva, hogy azok állami feladatokat is ellátnak. E közös feladatok közül az esélyteremtő oktatást a legfontosabbak között említette a miniszter, amely többek közt a perifériára szorulók felemelését, a gyermekek iskolarendszerben való benntartását és a képességfejlesztést foglalja magába. E mellett egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szülőkkel való kapcsolattartásra, valamint a kortárs csoportok összefogására – mondta a miniszter. (Következő számunkban reményeink szerint hosszabb részleteket közlünk Pokorni Zoltán itt elhangzott beszédéből.)

A konferencia után a résztvevők a *Parlament Vadásztermé*ben rendezett fogadáson beszélhették meg tapasztalataikat az elmúlt tíz év tanulságairól és elképzeléseiket a jövőről. Különteremben pedig lehetőség nyílt magukkal hozott kiadványok alapján, személyes beszélgetések során egymás intézményeinek megismerésére.

Statisztikai adatok a 2000/2001. tanévben

Az Oktatási Minisztérium Egyházi Oktatási Kapcsolatok Titkárságának adatai az egyházi intézményekre (a református intézmények aránya 26,8 %):

	óvoda	ált.isk.	középisk.	felsőfokú	egyéb	összesen
katolikus	50	96	69	12	62	289
református	**16**	**38**	**27**	**5**	**37**	**123**
evangélikus	11	6	11	1	4	33
izraelita	4	5	3	1	1	14
összesen	81	145	110	19	104	459

A református intézmények részvétele a feladatellátásban[1]

	Óvoda	Általános iskola	Középiskola	Szakiskola és szakképzés	Alapfokú művészeti oktatás	Egészségügyi-gyógypedagógiai ellátás	Nem önálló internátus	Összesen
DM	9	14	11	3	2	–	11	**50**
DT	1	1	3	–	2	–	3	**10**
TI	1	3	2	–	–	–	2	**8**
TT	5	22	7	2	1	1	7	**45**
Zs	–	–	–	–	–	4	–	**4**
Ö	**16**	**40**	**23**	**5**	**5**	**5**	**23**	**117**

A többcélú intézmények száma 28. Az általuk ellátott feladatot csak egyszer számítva, az intézmények száma: 78. (11 intézmény lát el 3-3 feladatot, 17 intézmény pedig 2-2 feladatot.) 53 intézménynek egyházközségi (68 %!), 2 intézménynek egyházmegyei, 16 intézménynek egyházkerületi, 1 intézménynek (felsőoktatási) intézményi, 2 intézménynek vegyes fenntartója van, valamint 4 intézményt tart fenn a Zsinat. A 117 intézményi feladatból 29 átvétellel (24,8 %) került az egyház fenntartásába.

Közoktatási létszámadatok a 2000/2001. tanévben[2]

Ellátás		DM	DT	TI	TT	Zs	Összesen:
Korai fejlesztés, felkészítés		–	–	–	–	2	**2**
Óvoda	Ált. feltételek szerint	557	68	81	346	–	**1052**
	Gyógypedagógiai ellátás	–	–	–	3	–	**3**
Ált. iskola	Ált. feltételek szerint	3845	431	689	6117	–	**11082**
	Gyógypedagógiai oktatás	1	–	1	65	–	**67**
	Művészeti szakiskola	–	–	–	–	–	–
Középfokú nevelés	Ált. feltételek szerint	2828	615	1089	1650	–	**6182**
	Gyógypedagógiai oktatás	–	–	–	–	–	–
Szakmai oktatás	Szakmai elméleti képzés	139	–	–	75	–	**214**
	Szakmai gyakorlat	130	–	–	99	–	**229**
Kollégiumi ellátás	Internátusi nevelés	546	493	614	638	–	**2291**
	Externátusi ellátás	286	–	–	–	–	**286**
	Fogyatékos tanulók	–	–	–	23	–	**23**
Alapfokú művészet-oktatás	Zeneművészet, egyéni	130	100	–	126	–	**356**
	Zeneművészet, csoportos	20	–	–	–	–	**20**
	Művészetoktatás	23	252	–	105	–	**380**
Fejlesztő felkészítés		–	–	–	14	140	**154**
Összesen:		**8505**	**1959**	**2474**	**9261**	**142**	**22341**

[1] Készült az alapító okiratok feldolgozásával. [2] Készült a 2001. január 1-jei létszámjelentések alapján.

SZÁMUNK SZERZŐI:

Berecz János	tanár (Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely)
Földváriné Simon Ilona	igazgató (Karcagi Nagykun. Ref. Általános Iskola)
Dr. Imre Lászlóné	főiskolai tanár (Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola)
Dr. Kálmán Attila	igazgató (Pápai Református Kollégium Gimnáziuma)
Kulin Ágnes	szerkesztő
Nagy Villő	szerkesztő
Papp Kornél	osztályvezető (Zsinati Iroda)
Síkfalvi Judit	igazgató (Julianna Református Általános Iskola)
Dr. Szabó Szabolcs	irodalomtörténész (Pécs)
Dr. Orbán Viktor	miniszterelnök
Dr. Villányi Lenke	igazgató (Budapest XI. kerületi Nevelési Tanácsadó)
Dr. Tőkéczki László	egyetemi docens (ELTE-BTK)
Tóth Boglárka	ifjúsági referens (Zsinati Iroda)

HIRDETÉSEK

A Kiskunfélegyházi
Egyesült Protestáns Egyház
PÁLYÁZATOT HIRDET
a Parakletos Könyvcsomagszolgálat

TERJESZTÉSVEZETŐI ÁLLÁSÁRA

Keresztyén könyvmisszió iránt elkötelezett protestáns vallású személy jelentkezését várjuk, aki jó szervező és kommunikációs készséggel rendelkezik, s nagyfokú önállósággal irányítaná a teljes beszerzési és értékesítési munkafolyamatot.

Feltételek:
felsőfokú végzettség • számítógépes gyakorlat
angol vagy német nyelvtudás • jogosítvány

Vezetői gyakorlat, teológiai,
szakmai végzettség előnyt jelent.
A pályázathoz mellékelni kell önéletrajzot, iskolai végzettséget igazoló dokumentumok másolatát, a gyülekezeti lelkész ajánlását.

A pályázatokat
2001. június 30-ig kell benyújtani.
Cím: Kiskunfélegyháza, Wesselényi u. 7.
Telefon: 76-463-106

IGAZGATÓI PÁLYÁZAT

A Békési Református Egyházközség pályázatot hirdet a fenntartásában működő Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium közös igazgatású közoktatási intézmény igazgatói állására, 2001. augusztus 1-jével kezdődően 5 évre, 2006. július 31-ig.

A pályázat feltétele:
Egyetemen szerzett pedagógusi végzettség, református vallás, konfirmáció, egyháztagság, 8 éves szakmai gyakorlat, erkölcsös életvitel, rendezett magánélet, vezetésre való alkalmasság.

A pályázat beküldésének határideje:
2001. július 10.
A pályázat elbírálásának határideje:
2001. július 22.
Juttatás: közalkalmazotti illetmény és
300%-os vezetői pótlék
A pályázathoz csatolni kell a következőket: részletes önéletrajz, oklevélmásolat, szakmai önéletrajz, erkölcsi bizonyítvány, vezetői elképzelések, lelkészi ajánlás.
A pályázatot a kiíró Egyházközség Elnökségének címezve (5630 Békés, Széchenyi tér 21.) kell beküldeni. Felvilágosítás a gyülekezet lelkészétől (Katona Gyula) kérhető a 66-411-357-es telefonon.

A Vecsési Református Egyházközség a 2001. szeptember elsejével beinduló „Jöjjetek énhozzám" Református Óvodája pályázatot hirdet

1. óvodavezetői állására
A pályázatnak tartalmaznia kell:
személyi adatok, cím, telefon, szakmai önéletrajz, erkölcsi bizonyítvány, szakmai végzettség okiratának hiteles másolata
A pályázat feltétele:
keresztyén elkötelezettség és készség a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvénye (1995/I. Rtv.) szerinti vezetői munkára;
8 éves pedagógiai (s lehetőség szerint több éves vezetői) gyakorlat és egy új intézmény megszervezésére való alkalmasság;
az állásra nézve kötelező legmagasabb pedagógiai végzettség.

2. óvónői állásra
A pályázatnak tartalmaznia kell
az előbb felsoroltakat.
A pályázat feltétele:
biblikus, keresztyén hittudat; készség a MRE közoktatási törvénye szerinti szakmai munkára és nevelésre; óvónői képesítés.

A pályázat elküldendő:
a Vecsési Református Egyházközség
Elnökségének 2001. április 20-ig.
Cím: Vecsés, Árpád u.6.
Az elbírálás határideje: 2001. április 30.
A pályázatokkal kapcsolatban
érdeklődni lehet: Czövek Olivér,
Telefon: 06-29/351-252.

Magyar Református Nevelés

Kiadja a Református Pedagógiai Intézet (RPI)

Felelős kiadó: *Papp Kornél*

Felelős szerkesztők:
Kulin Ágnes és Nagy Villő

Szerkesztőségi titkár:
Junek Tímea

1146 Budapest, Abonyi u. 21.
Postacím:
1440 Budapest 70., Pf: 5.
Tel./fax: 06-1-351-9842
E-mail: refpedi@elender.hu
suli5142@bp.sulinet.hu

Tördelés: TIBOGRAPHIA STÚDIÓ
Tel.: 06-30-962-5582

ISSN 1585-7565
Nyomdai munkák: MA-PRINT

Megrendelni
a 2001/2002. tanév számait
a kiadó címén lehet.

Megjelenik évente
kilenc alkalommal Stichting Hulp Oost-Europa és az Oktatási Minisztérium támogatásával.

Észrevételeiket szeretettel várjuk!

